

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek
Yıl:16 Sayı:406

İŞÇİNİN SESİ

Gün örgütlenme ve hazırlık günüdür!
12 Kasım 1990

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Körfez krizinde sona yaklaşırken, burjuvazinin emperyalistleşme iştahı iyice azdı

EMPERYALİST SAVAŞA KARŞI İÇ SAVAŞ!

Burjuvazinin ve TBKP'nin uzun erimli çıkarı emperyalistleşmedir, Türkiye işçi sınıfı ise emperyalist savaşa karşıdır. Onun görevi, emperyalist savaşı iç savaşa çevirerek, ülkeyi devrime götürmektir.

Dünyanın ve emperyalizmin, Sovyetler Birliği'nin sahneden çekilmesiyle birlikte altüst olan dengesi, kasım ayı başlarında biraz daha bozuldu. Öyle görünüyor ki, Körfez'de durum, ABD başkanı Bush'la İngiltere başbakanı Thatcher'ın Irak'a "güç kullanarak ders verileceği" yolundaki son açıklamaları, ABD'nin bölgedeki asker sayısını 350 bin dolayına çıkarma kararı, son sıralarda bölgede hareketlenen mekik diplomasisi, ABD dışişleri bakanının, CIA şefinin ülkeleri turlaması vb. Körfez krizinde emperyalizm açısından "ya herro ya merro" noktasına gelindiğine işaret ediyor. Bu durum Türkiye'yi derinden etkiliyor.

Burjuvazi içeride sorunludur

Körfezde savaş olasılığının giderek "reelleşmesi", ülkedeki saflaşmayı iyice azdırdı. Otomobil-İş gibi bazı sendikalara çöreklenmiş TBKP'li birkaç haini saymazsak, işçi sendikalarının bir bütün olarak emperyalist savaşa karşı çıkmaları, Bakırköy Esenler'de bir mahalle halkının basit bir yol yapımı istemini bile "savaşa hayır, yol istiyoruz" sloganıyla ifade etmesi, onbinlerce öğrencinin ve öğretim üyelerinin, "savaşa karşı" boykot eylemine girişmeleri, belediye emekçilerinin "savaşı bırak maaşa bak" sloganını gösterilerde avaz avaz haykırmaları, ABD askerlerine çeşitli yerlerde dayak atılması, Türkiye toplumunda SAVAŞ KARŞITI eğilimin ne denli güçlü olduğunu gösteren örneklerdir. Dahası, Türkiye'yi içine alacak bölgesel bir savaşa duyulan nefret, ülke içinde sınıf mücadelesini yükseltme kararlılığıyla birlikte güçlenmektedir.

Halktaki bu kararlı tutum, yoğun çelişki ve çatışma içindeki burjuvaziyi derinden etkilemektedir. İnönü'nün miting ve toplantılarda, "savaşa hayır" temasını işlemesi, Demirel'in "savaşa bulaşmayalım" tavsiyelerinde bulunması, hatta Akbulut'un "ben de savaşa karşıyım" demesi, burjuvazinin kopacak bir emperyalist savaşta ne denli yalnız kalabileceğinin ufak bir işareti sayılmalıdır.

Bütün isteğine karşın, bir türlü toplumu savaşa "olumlu"(!) bakmaya hazırlayamayan Türkiye burjuvazisi, aynı zamanda birçok karpuzu bir koltukta taşımanın zorlukları içindedir.

Bir kez, Savunma Bakanlı-

ğı'na takunyalı Hüsnü Doğan'ın getirilmesi karşısında genelkurmayın, atama hakkında birşey bilmediklerini belirtmesi, Özal ve ANAP hükümetiyle ordu arasındaki çekişmenin azmakta olduğunun işaretlerinden biridir.

Bunun yanında, üniformalı finans-kapitalin dev kuruluşu olan OYAK'ın yönetim kurulu başkanı Fuat Avcı'nın, Musul ve Kerkük'ün işgali durumunda orayı korumak için en az üç tümen asker gerekeceğini ve tüm komşu ülkelerin "çık oradan" diyeceğini vurgulayan, "dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan olunacağını" savunan bir yazı yazması da ilginçtir. (*Milliyet*, 5 Kasım 1990)

Ayrıca, MİT müsteşarının, MGK toplantısında hükümete "irticanın karakollara kadar sızmış olduğu" uyarısı yaptığının haberi, ayrıntılarıyla basına "sızdı"(!) Sızan haberde, "MİT'in hükümetten çok genelkurmaya yakınlığından" da söz edildi. (*Günaydın*, 10 Kasım 1990) Belli ki, geleneksel olarak Kemalist olan orduyla, tarikatçılığı ayyuka çıkan Özal çevresi arasındaki ilişkilerde bir terslik var.

Dış ilişkiler ise iyice karmaşıktır

Öte yandan, Batılı emperyalist ülkeler arasındaki rekabet ve çatışmalar, eski Fransa dışişleri bakanı Claude Cheysson'un Türkiye'nin Ortadoğu'daki rolüne ilişkin sözlerinde ve Mitterand'ın Özal'a gönderdiği, çeşitli vaadler içeren mektubunda, bir kez daha yansıdı.

Cheysson, Türkiye ve İran gibi Arap olmayan iki ülkeden herhangi biri ile bir güvenlik sisteminin oluşturulması gerektiğini savundu, Körfez krizini bir ABD komplosuna bağladı ve "bölgede istikrarın *sağlamlaştırılması* için Türkiye'nin rolü üzerinde ısrar ediyorum" dedi. (*Tercüman*, 30 Ekim 1990) (abç)

ABD de Türkiye'yi boşta bırakmadı. BM genel sekreterinin özel temsilcisi Camillon, ABD'nin Kıbrıs koordinatörü, Dışişleri Bakanlığı Güney Avrupa Dairesi şefi Türkiye'ye gelerek, Türkiye burjuvazisini Kıbrıs'ta Rum burjuvazisine ödün vermeye zorlayan teklifler yaptılar. Buna karşılık Türkiye, ABD'ye Maraş bölgesinin yerleşime açılmayacağını "bildirdi".

Bununla kalsalar neyse. ABD dışişleri bakanı James Baker, Ortadoğu turunun sonunda bek-

lenmedik bir Türkiye ziyareti yaptı. Bush Özal'ı telefonla aradı. Baker'ın Özal'la "savaş da dahil olmak üzere bütün seçenekleri tartıştığı" duyuruldu. Ama gazeteler, Baker'ın aslında Özal'ı ABD birliklerinin Türkiye'nin Irak sınırı boyuna "konuşlandırılmasına" ikna(!) etmeye çalıştığını yazdılar. Bir yandan da, *New York Times*, olası bir savaşta Türkiye'nin ikinci cephe ülkesi olacağını yazdı.

Türkiye ile ABD arasındaki çekişme, ABD'nin NATO daimi temsilcisi William Taft'ın şu açıklamasıyla iyice açığa çıktı:

> "Eğer Türkiye sınır problemlerinin çözümü için NATO'yu yardıma çağırmak *isterse*, ittifak bunu derhal ve kesinlikle kabul edecektir... Bu girişim, tamamen Türkiye'nin politika ve isteklerine *bağlıdır*. Fakat NATO, böyle bir göreve çağrılabileceğini düşünerek tüm hazırlığını *yapmıştır*." (*Günaydın*, 6 Kasım 1990)

Açıktır ki, Türkiye, olası bir savaşta Kerkük ve Musul üzerine *kendi başına* yürüme niyetinde ısrar etmektedir. İngiltere ve ABD gibi emperyalist ülkeler ise, Türkiye'nin kendi "avlarının" üstüne leş kargası gibi çökmesi olasılığına karşı, bir yandan Polly Peck çevresinde oynanan oyunlarla, Kıbrıs konusunda baskıda bulunarak, bir yandan da "çokuluslu birliklerin" Türkiye *istemese de* Irak sınırı boyuna indirileceği yönünde "kibarca" tehdit yaparak, Türkiye'nin önünü kesmeye çabalamaktadır. "NATO kaynaklarının, ittifakın çok uluslu gücünün Ortadoğu sınırlarına yerleştirilmesi konusunda Türkiye'nin çok ihtiyatlı olduğunu söylemeleri" bu noktadaki çekişmeyi anlatır.

Türkiye burjuvazisi emperyalist sofrada yer kapma derdinde

Emperyalist Batı'nın çok yönlü basıncı altında iyice bunalan, ama kendi emperyalistleşme iştahını da bastıramayan Türkiye burjuvazisi, bu durumdan, kendi konumunu açık artırmaya çıkartan leş kargası tutumuyla sıyrılmaya çabalıyor.

Hürriyet yazarı Ertuğrul Özkök, Türkiye'nin elinin şu anda güçlü olduğunu, dolayısıyla Kıbrıs sorunu için masaya oturmak (ve şantaj, hatta emrivaki yapmak) üzere zamanın uygun olduğunu savunuyor. (*Hürriyet*, 2 Kasım 1990)

Başbakan Akbulut, Türkiye'nin Körfez krizinde takındığı tutum nedeniyle uğradığı zararların karşılanması gerektiğini söylüyor. Gazeteler, çarşaf çarşaf "zarar listeleri" yayınlıyorlar.

Turizm bakanı, yüzbinlerce Amerikan askerinin dinlenme ve "eğlenme" gereksinimlerinin Türkiye'ye "yeni bir turizm alanı" açacağından söz ediyor. (*Milliyet*, 3 Kasım 1990) Antalya gibi kentleri, Vietnam savaşının Bangkok'u gibi uluslararası bir geneleve dönüştürmenin yaratacağı "maddi olanaklarla" heyecanlanıyor.

Savunma bakanı Hüsnü Doğan, AT'ye girmenin "faziletleri" üstüne döktürürken, bir yandan da, Pentagon'un 187 milyar dolarlık askeri ihalelerinde Türkiye'ye pay verilmesini istiyor.

Özal, ABD ile gümrük birliği anlaşması, Türkiye'ye kredi değil dış ticaret kanallarının açılması gibi istemleri öne sürüyor.

Dış Türkler'in Türkiye'ye "bırakılması" görüşü ise, Taha Akyol'un, emperyalistleşmek için engelli koşuya çıkmış olan Türkiye burjuvazisinin açmazlarını da sergileyen bir yazısında dile getiriliyor. *Tercüman* yazarı Akyol, şöyle yazıyor:

> "Türkiye'nin güneyinde 180 milyonluk bir Arap dünyası vardır. Batımızdaki 450 milyonluk Avrupa, entegrasyona gidiyor. Kuzeyimizdeki 160 milyonluk Slav bloku Japonya'ya kadar uzanıyor. Asya'nın güneyinde 800 milyonluk Hind, 1 milyarlık Çin devleti vardır. Türkiye, nüfus-kültür bloklarının ortasında yer alıyor.
>
> Türkiye, bu nüfus-kültür bloklarının arasında 100 milyonluk dış Türklerle kültürel ve iktisadi ilişkilerini geliştirerek barışçı bir denge kurabilir." (*Tercüman*, 28 Ekim 1990)

Bu satırlar, emperyalistleşme aşamasında kıvranıp duran Türkiye'nin aç gözlerini Doğu'ya, Güney'e vb. dikmekten alamayacağının en özlü ifadelerinden biridir. Türkiye'nin Baker planına "tam destek" verdiği haberi bile bunu doğruluyor. Haber, ilk bakışta Türkiye'nin olası bir savaşta ABD'nin gölgesinde kalmaya "ikna edildiği" izlenimini veriyor. Ancak, Irak'a saldırının "yasal zemini olacak"(!) bir BM kararı çıkmasa bile ABD'nin saldırıya geçeceği haberinin yanında, Türkiye'nin saldırının BM rejisi altında yapılmasında ısrarlı olduğunun belirtilmesi, çekişmenin yatışmış olmaktan çok uzak olduğunu gösteriyor. (*Günaydın*, 10 Kasım 1990)

Bu arada, ordunun Adana ve öteki merkezler üzerinden Irak sınırına ağır silah nakli gece gündüz sürüyor. Adana'da savaş karartması kararı alındı. Birçok işletmede savaş hazırlıkları ilerledi. Bu hazırlığın göbeğinde, "özel sivil savunma ekipleri" vb. adlarla kurulan ve işçi sınıfının mücadelesini işyerinde sindirmeye yönelik silahlı külahlı guruplar

Emperyalist iş çavuşu TBKP

Ama, Türkiye işçi sınıfına en az bunun kadar, hatta bundan çok daha fazla zarar verebilecek gelişme, burjuvazinin işçi hareketi içine sokmaya çalıştığı beşinci kol olan TBKP eliyle getiriliyor.

Otomobil-İŞ'in TBKP'li genel başkanı Celal Özdoğan, TBKP'lilerin, 1914'te emperyalist burjuvazinin savaş bütçelerini onaylayan II.Enternasyonal'cilerin torunları olduklarını şu sözlerle bir kez daha kanıtlıyor:

> "Sorunun çözümü için *Türkiye'nin katkısının* belirlenmesi için ülkedeki tüm siyasal partilerin en kısa zamanda ulusal mutabakatı sağlayarak, *ülkemizin çıkarları*, bölge ve dünya barışı ile istikrarı güçlendirici faktörlere önem vermesi, ülkemizin *uzun erimli çıkarlarına* uygun düşmektedir." (*Demokrat*, Ekim 1990)

Buradan, sakın TBKP'lilerin emperyalist bir savaşa karşı çıktıkları, barıştan yana oldukları falan akla gelmesin. TBKP'liler, *Otomobil-İş* dergisinin özel sayısında da yazıldığı üzere, "ABD'nin ülkemizi Irak'a karşı maşa olarak kullanmak istemesi"ne(!) karşı çıkıyorlar. Yani karşı çıktıkları, Türkiye'nin Musul-Kerkük'e kendi çıkarı için dalması değil, "ABD'nin gölgesinde" olarak dalmasıdır. TBKP, emperyalist özentilidir.

Celal Özdoğan'ın ağzında geveledİği "ülkenin uzun erimli çıkarı", emperyalistleşmedir. Türkiye burjuvazisinin "ulusal mutabakat" içinde olduğu *tek* konu budur. Bunu da en iyi, burjuvazinin öz temsilcileri ifade ederler. Bakın, İzmir Ticaret Odası'nın meclis üyesi Hasan Denizkurdu bunu nasıl başarıyor:

> "Savaşı kimse arzu etmez ama *Türkiye'nin çıkarları* sıcak savaş ve Saddam'ın devrilmesinde yatıyor. Bu gerçekleştiği takdirde, Türkiye gereken yardımı alır, hasar gören Irak'taki savaş sonrası büyük ihaleleri elde eder, ucuz petrol temini imkanı bulur ve Ortadoğu'daki stratejik öneminin artması yanında, Batı'dan da taviz elde edebilir. Aslında hükümet de bu yüzden savaşın gecikmesinin sıkıntısı içinde." (*Hürriyet*, 2 Kasım 1990) (abç)

Burjuvazinin ve TBKP'nin uzun erimli çıkarı emperyalistleşmedir. *Türkiye işçi sınıfının çıkarı* ise, Ortadoğu'nun leş kargası Türkiye burjuvazisinin emperyalistleşme çabasını devrimle boğmaktır. Türkiye işçi sınıfı, haksız, emperyalist savaşa karşıdır. Görevi de, emperyalist savaşı iç savaşa çevirerek, ülkeyi devrime götürmektir.

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Güçlü ideoloji, güçlü örgüt

Merhaba yoldaşlar,

Bu size ilk mektubum. Elbette daha önce yazmam gerekirdi. Bunun için bahane aramayacağım, hata olduğunun bilincindeyim.

Türkiye'de faşizmin olup olmadığı üzerine yapılan tartışmada bir yoldaşımızın söyledikleri mantıklı gelince, ben de böyle düşünmeye ve savunmaya başladım. *İşçinin Sesi* ile tanışmam böyle oldu. Faşizm konusunda getirilenlere yakın anlayış bile bulamamam sonucu, *İşçinin Sesi*'nin diğer görüşlerini de öğrenmeye başladım.

Görüşleri tutarlı ve mantıklı bulmaya başladıkça, kendimi nerede ifade edeceğimi düşünmeye başladım. Bu arada tanıştığım yoldaşların, kavgaya bakışlarındaki ciddiyet, maceracılıktan uzak, sorumluluk bilincini yansıtan davranışları, ideolojilerini savunmadaki sağlamlıkları vb. de üzerimde etkili oldu.

Yaşamın ilerleyen zamanlarında, bir yerlere savrulmamak, düzenin çarklarında eriyip gitmemek için örgütlenmenin tek yol olduğunu, her türlü ilişkilerin, üretici güçlerin peşi sıra evrenselleştiği günümüzde, örgütsüz mücadelenin ne kadar komik düşeceğini düşünmeye başlamamla ortaya çıkan arayış böylece noktalandı. Artık işçi sınıfının ideolojisiyle donanma çabam var.

Yalnız "teorik doğruların, pratikte militan mücadeleyle maddi güce dönüştürülmesinde" daha duyarlı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda kendimi oldukça geri hissediyorum. Ve bunu ilerletmenin yolunun da yine militan mücadelenin içinden geçtiğini biliyorum.

Şimdilik yazmak istediklerim bu kadar. Tüm dostlara selamlar.

Bedir Doğangün, İstanbul

Herkesin payına

-I-

Öyle çok dövüşüyoruz ki
birbirimizle
Vakit yok
Düşmanla dövüşmeye

-II-

Hep
Dört dörtlük
Sevda ararız
Ama
Çeyreğinde
Dökülür kalırız

-III-

Türküleri bitirmeden ölürüz
Şakat kalırız
İşkencelerden
Acıyı bir onur gibi taşırız da
Dokunmaz insana

Serseri bir rüzgar eser
Ya da
İşe yaramaz
Bir yaprak düşer dalından
Kırar en hassas yerinden
Günlerce çekersin
Dokunur insana

Ozan Öncü

Ekim Devrimi'nin kızıl bayrağını Türkiye'de dalgalandıracağız

Kasım 1917, Rusya işçi sınıfı ve halklarının burjuvaziyle hesaplaşmasını yapıp, iktidara el koyduğu gün.

Bütün dünya halkları ve işçi sınıfının kalbi Sovyetler'de, Kızıl Meydan'da atıyor.

Sovyet emekçileri dimdik başları üzerinde taşıdıkları kızıl yıldız ile, bütün ülkelerin emekçilerine kurtuluşu müjdeleyerek kutluyorlar şanlı Ekim Devrimlerini.

Ekim Devrimi, yer yüzündeki son emekçi, en son komünist yok olana kadar kutlanacak bir devrim.

Ne birer birer emperyalizme teslim olan sosyalist ülkeler, ne hızla kapitalizme yönelen SSCB, ne teslimiyetçi komünist partileri ne de emperyalizmin kendisi, hiçbiri, ama hiçbiri kapitalizmden komünizme geçiş çağını başlatan Ekim Devrimi'nin dalgalarını söndüremez.

Belki birkaç yıldır biraz buruk kutluyoruz. Belki bir süre daha buruk kutlayacağız. Ama bütün bu olup bitenler dünya komünist hareketinin deneyimlerini artırıyor. 73 yıl insan ömrü için çok uzun gelebilir ama dünya tarihinde bir an gibidir. Bu 73 yılda yaşananlar, tarihimizin yol göstericisi olacak, devrimci savaşım aynı hataları yinelemeyecektir.

Ekim Devrimi ve yaşayan sosyalizmden çok şeyler öğrendik. Komünist ilkelerden, Marksist-Leninist öğretiden verilen en küçük bir ödünün, aktif yığın demokrasisinin uygulanmayışının, devrimleri ve komünist partileri nasıl likide ettiğini acı deneyimlerle yaşadık.

Ancak savaş sürüyor. Bu savaşı ne Gorbaçof gibi hain teslimiyetçiler, ne de emperyalizm önleyemeyecek. Bugün, Ekim Devrimi kutlamalarında Kızıl Meydan'a alınmadıkları için, devrimi tüm Moskova sokaklarında kutlayan Sovyet işçi sınıfının, Gorbaçof ve işbirlikçilerini alaşağı edip, Leninizmin bayrağını yeniden SSCB üzerinde dalgalandıracağı günler yakındır.

Emperyalizme ve Gorbaçovizme direnen ve "ya sosyalizm ya ölüm" diye savaşımı sonuna dek sürdüren Küba halkı ile enternasyonal dayanışmayı yükseltelim.

Emperyalizmin bu geçici başarısını, zayıf halkalarda yeni devrimlerle karşılayalım.

Haydi yoldaşlar, emperyalizme karşı enternasyonal bağları güçlendirerek topyekün savaşa.

Haydi yoldaşlar, Sovyetler Birliği ve diğer "sosyalist ülkeler" işçi sınıfı ile omuz omuza.

Haydi yoldaşlar, Ekim Devrimi'nin kızıl bayrağını emperyalizmin bütün kalelerinde ve zayıf halka Türkiye'de dalgalandırmak için ileri!

Yaşasın kızıl Ekim Devrimi!
Yaşasın hainlere direnen Küba!
Yaşasın komünizm!

Kavgaya yürek gerek

Sevda bu
Her sevda gibi değil
Sığmaz bir yere
Yüreğim savaş meydanı
Kan, barut
Bir yanı ezilmiştir.
Vurulmuş
Terkedilmiştir
Şehitler gömülür
Marşsız törensiz
Okyanusa gömülür gibi
Sessizce
Bayraklar dürülür
Yüreğim
Sabıra çeker kendini
Şiire su gerek şimdi
Bir yanı yangın
Tutuşturur geceyi bir ucundan
Şiire su gerek şimdi.

Ozan Öncü

Kızıl Ekim Devrimi'nin 73. yıldönümünde, Londra'da

Küba il dayanışma t plantısı yapıldı

İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin düzenlediği, "Ekim Devrimi'nin 73. Yıldönümünde Küba ile Dayanışma" toplantısı, 10 Kasım Cumartesi gecesi Londra'da Stoke Newington Belediye Salonu'nda yapıldı.

Büyük Londra Sendika Konseyleri Birliği genel sekreteri Roger Sutton'un yönettiği Dayanışma Paneli'nde şu konuşmacılar yer aldı:

Küba'nın Londra Elçiliği Birinci Sekreteri Roberto D'Armas,

Kuzey Amerika Birleşik Devletleri Komünist Emek Partisi Merkez Organı *Rally Comrades*'in editörü Lenny Brody,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Uluslararası Bölümünden Orhan Yemen,

Büyük Britanya Komünist Partisi Geçici Merkez Komitesi üyesi Jack Conrad,

El Salvador Dayanışma Komitesi üyesi ve FMLN Londra temsilcisi Victor Amaya,

Nikaragua Dayanışma Komitesi'nin temsilcisi Helen Yuill,

İşçi Partisi üyesi Kuzey Londra'nın Avrupa Parlamentosu milletvekili Stan Newens.

İşçi Partisi milletvekilleri Tony Benn, Jeremy Corbyn, Diane Abott ve Harry Cohen ve daha birçok kişi ve örgüt geceye dayanışma mesajları ilettiler.

Toplantıda yapılan konuşmalar daha geniş olarak gelecek sayımızda yayınlanacak.

Dünya sosyalist sisteminin çöküşüne ve bu çöküş ile birlikte emperyalizmin gittikçe artan saldırılarına karşı kahramanca meydan okuyan Küba ile dayanışmanın yükseltilmesi, bugün her komünist, her devrimci için proletarya enternasyonalizminin temel görevidir diyen İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği, Londra'da bir dayanışma gecesi düzenledi.

Ekim Devrimi'nin 73. yıldönümünde yapılan gece, Marksizm-Leninizm'e bağlı komünist partilerinin, dünya devrimci sürecinin kazanımlarını savunmaya, proletarya enternasyonalizmini yüksekte tutmaya kararlı olduklarını bir kez daha yineledikleri bir platform oldu.

Gece aynı zamanda Latin Amerika'da devrimci savaşta önemli görevler yüklenmiş örgütlerle biraraya gelme, dünyanın ezilen halkları için tek umut olan sosyalizmi birlikte savunma, emperyalizmle mücadeledeki kararlılığımızı duyurma platformu oldu.

Gece, İngiltere işçi hareketinin duyarlı kesimleri ile birlikte, Küba'yla dayanışmayı yükseltme yönünde de önemli bir adım oldu.

Geniş bir izleyici katılımıyla yapılan gece, İngiltere Türkiyeli İlerciler Birliği'nin örgütleme ve çekim gücünü bir kez daha gösterdi. İngilizce, Türkçe ve İspanyolca sloganlarla süslenmiş salon, gece boyunca aynı dillerde sloganlarla inledi.

Büyük çoğunluğu Türkiyeli işçiler olan dinleyicilerin, kısa Türkçe tercümelerle birlikte üç saate yaklaşan İngilizce konuşmaları büyük bir dikkatle izlemesi, Kübalı yoldaşın konuşmasının ayakta alkışlanması, Orhan Yemen yoldaşımızın konuşması bitince, Kübalı yoldaşın kendisini kucaklaması ulaşılan bilinç ve yoldaşça ilişkilerin birer göstergesi oldu.

Gecenin ikinci bölümünde Talipler Halk Müziği topluluğu bir konser verdi. Daha sonra Brezilyalı sanatçı Sonia Prazeres Latin Amerika müziğinden örnekler sundu. Gecenin son katkısını ise İngiliz yoldaşların çalıştırdığı İşçi Tiyatrosu'nun sunduğu devrimci marşlar oluşturdu. Gece çeşitli dillerde topluca söylenen Enternasyonal'le kapandı.

Amerika Birleşik Devletleri Komünist Emek Partisi'nin merkez organı *Rally Comrades* gazetesinin editörü Lenny Brody yoldaşın Küba konusunda hazırladığı yazıyı yayınlıyoruz

Sosyalist Küba'yı savunalım! ABD saldırganlığını durduralım!

Lenny Brody

Dünya devrimcileri Küba'nın geleceğiyle yakından ilgileniyorlar. Batı yarım küredeki tek sosyalist ülke olan Küba, giderek azgınlaşan ABD emperyalizminin şiddetli basıncı altında, tarihinin en kötü ekonomik ve siyasal bunalımıyla yüzyüzedir. Küba devriminin savunusu, emperyalizme karşı verilen kavgada kilit önem taşıyan bir muharebedir. Küba'daki gelişmelerin devrimci hareket üzerinde dünya çapında etkisi olacaktır.

Küba halkının devrimden buyanaki kazanımları ortadadır.

Devrimden önce, Küba işçilerinin yüzde 40'ı işsiz ya da gizli işsizdi. Öğrenim çağındaki çocukların yalnızca yarısı okula gidebiliyordu. Bebek ölüm oranı, yüzbinde 60'tı ve sağlık hizmetlerinin yokluğu, açlık, konutsuzluk yaygın sorunlar arasındaydı.

Bugün Kübalılar tam istihdam gibi bir kazanıma sahipler. Öğrenim çağındaki çocukların hemen hemen yüzde 100'ü okula gitmektedir. Bebek ölüm oranı, çoğu ABD kentindekinden daha düşük, yüzbinde 15 düzeyindedir. Ortalama yaşam ümidi, ABD ve Kanada'daki düzeye, 74 yaşa yükseldi. Ve bütün bu kazanımlar, ABD'nin Küba'ya 30 yıldır uyguladığı ekonomik ambargoya karşın elde edildi.

Şimdi ABD basını, kitle iletişim araçları, yoğun bir anti-Kastro kampanya yürütüyorlar. Ancak, ABD hükümeti, laflamanın ötesinde çalışıyor, Küba'ya karşı askeri eylem hazırlığı yapıyor. Geçenlerde Küba'daki Amerikan üssü Guantanamo'ya çok sayıda savaş gemisi gönderildi. ABD Sahil Muhafaza gemileri Küba yük gemisi Hermann'a ateş açtılar. Kübalı karşı-devrimcilerin kurduğu TeleMarti adı verilen TV istasyonu ABD'den yayına başladı. Florida'daki Kübalı sürgünler, Küba için devlet başkanı adayları aramaya koyuldular. "Kastro'nun devrilmesinin" Güney Florida'da yapacağı ekonomik ve toplumsal etkileri araştırmak üzere, "Özgür Küba" adı altında bir komisyon oluşturuldu.

ABD'nin Küba'yı çökertme ve istikrarsızlaştırma yönündeki çabaları durmaksızın sürerken, Doğu Avrupa'da ve Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler Küba ekonomisini ciddi olarak etkiledi. Küba'nın dış ticaretinin yüzde 85'i sosyalist ülkelerle yapılıyordu. Bu ülkelerdeki siyasal değişiklikler ve ekonomik bunalım, bazı ticaret anlaşmalarının iptaliyle sonuçlandı. Son üç yıl içinde Küba'nın eline geçen döviz, yarı yarıya azaldı.

Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleri, Küba'yla olan ticaret ilişkilerini, 1 Ocak 1991'-den itibaren dövizle yapacaklarını duyurdular. Geçmişte Sovyetler Birliği, Küba'yla olan ticaretindeki ana ithal malı olan şekeri, dünya fiyatının 4-5 kat üzerinde bir fiyatla satın alıyordu. Yeni durumda, Küba'nın sosyalist ülkelere yaptığı toplam ihracatın değerinde büyük düşüş ortaya çıkacaktır. Kendi ekonomin çarkını döndürebilmek için Küba'nın ithal ettiği yakıtın satın alınması iyice güçleşecektir. Ekonominin gereksinim duyduğu hammaddelerin ve yedek parçaların elde edilmesinde de büyük sorunlar çıkacaktır.

Dünya pazarında oluşan fiyatların "adil" olduğu görüşü, emperyalist sömürü mekanizmasının kılıfından başka birşey değildir. Dünya fiyatları, yeni sömürgeci dünyanın ödediği sefalet ücretleri temelinde oluşuyor. Sefalet ücretleri de, emperyalist süperkârların temelidir.

Öte yandan Sovyet hükümeti, Gorbaçof'un ABD'ye yaptığı resmi ziyaret sırasında, Küba'ya ilişkin niyetlerini biraz daha açığa çıkardı. Bir Sovyet yetkilisi Florida'ya giderek, orada Küba devriminin yeminli düşmanları olan Kübalı sürgünlerle Küba'nın "geleceğini" görüştü.

Küba hükümeti, ülkenin yüzyüze olduğu ekonomik durumla başedebilmek için ciddi adımlar atıyor. Hane başına elektrik tüketiminde yüzde 10 kısıntıya gidildi. Daha da kısıntı yapılması söz konusudur. Benzin karneye bağlandı ve ülkenin stratejik nikel madenlerinden biri, enerji tasarrufunda bulunabilmek amacıyla kapatıldı. Kübalılar, tarımda traktör yerine öküz kullanmak zorunda bırakılıyorlar.

Bütün bunlara karşın, Küba'nın sosyalist yönetimine en büyük tehlike, tarihsel olarak ABD emperyalizmiydi. Bugün de öyledir. ABD'de giderek büyüyen ekonomik bunalım, kapitalizmi, bir yandan dünyada sahip olduğu ekonomik rezervlerin tümünü sömürme yolunda iyice saldırganlaşmaya, bir yandan da okun ucunu içeriye, ABD işçi sınıfına döndürmeye zorluyor.

Küba hükümetinin devrilmesi, ABD emperyalizmi için büyük bir stratejik ve propaganda zaferi olacaktır. ABD sermayesinin ABD'nin ve tüm Batı yarım kürenin işçileri üzerinde egemenliği siyasal, ideolojik ve ekonomik olarak daha da güçlenecektir. Latin Amerika'ya verilecek mesaj açık seçik şöyle olacaktır: "Önünüzde açık olan tek yol, emperyalizmle işbirliğidir." Çünkü bugüne dek Küba, dünyanın her yerinde, kavgaya çıkan uluslara direniş ve ilerleme örneği olmuştur.

ABD işçi sınıfının Küba Devrimi'nin savunusuna katkısı, Batı yarım küredeki işçilerin ortak düşmanı olan ABD hükümetine ve kapitalizme karşı geniş bir alanda militan mücadele vermek olmalıdır.

Sosyalist devrim tezi, *Marksizm'de İşçi Sınıfının Kapsamı* kitabına da, Türkiye somutuna da aykırıdır

D mokratik mücadele bizi b klerken sosyalist devrim gibi kaçak tezlere takılmak neden

Şimdi, sol örgütler, demokratiklik deyince, sol örgüt temsilcilerinin el sıkışmasını anlıyorlar. İyi, güzel de, demokratikliğin asıl kökü kaynağı olan koca yığınlara elini uzatan yok. Yığınlar, yumak yumak binbir türlü demokratik sorunla başbaşa bırakılmıştır. Böyle bir ortamda sosyalist devrim tezi, öteki sol hareketlerden sokakta rasladığın kişilerle yeni bir sohbet alanı açabilir ama yığınlardan kaçıştır.

Emine Engin

Marksizm'de İşçi Sınıfının Kapsamı ve Türkiye kitabını okuyan bazı yoldaşlardan ve sempatizanlardan, "öyleyse önümüzdeki devrimci aşama sosyalist devrim değil midir" yollu sorular gelmiş. Önce hemen kısaca ve kesin olarak belirtelim. Hayır değildir. Sonra da bunu açalım.

Bu soru, şöyle bir mantığın sonucu: İşçi sınıfı, Türkiye'de de Batı'daki gibi sayısal çoğunluk oluşturduysa, o zaman Batı'dakiyle aynı devrimci aşama söz konusu değil midir?

Bir kez bu mantığın doğruluğu tartışılabilir. Sosyalist devrim aşaması yalnızca sayısal çoğunluk sorunu mudur? Biz zaten dünyadaki demokrasi mücadelesi artık geneliyle kapitalizmden sosyalizme geçiş çerçevesindedir diyoruz. Bu çerçevede, sorun, sınıfın yetişkinlik düzeyine göre hangi halkadan tutmaya başlanacağıdır. Kanımızca, Batı'da da işçi sınıfının demokrasi mücadelesi içinde yeniden eğitilmesi söz konusudur. Düzenin bozukluğu bu mücadele içinde yığınların bilincine yansır, sınıf kendi gücünü bu mücadele içinde tanır, sosyalist devrim ihtiyacı ve isteği bu mücadele içinde canlanır. Bu konuya daha fazla değinmek istemiyoruz. Çünkü, yukarıdaki sorunun mantığı doğru bile olsa, soru Türkiye için yine de geçerli değildir. Ayrıca, kitaptan böyle bir sonuca ulaşmak pek hakkaniyetli değildir.

Bununla bağlı olarak, ikincisi: Kitapta sorunu nasıl koyduk? Genel kavramı ele aldık, dünyada kapitalizmin bugün ulaştığı düzey çerçevesinde bu kavramın içeriğini somutlamaya çalıştık. Kitabın sonunda, Türkiye'ye geldiğimizde ise şöyle dedik:

"İşçi sınıfının kapsamını geneliyle ele aldığımız bölümde de belirttiğimiz gibi, bugünkü genel kapsama her ülkede ulaşmak bir süreç işidir. Türkiye için yapacağımız, 'sürecin neresindeyiz' sorusunu kabaca yanıtlamak olacaktır." (agy, s.130)

Bundan sonra birkaç sayfa, bu soruyu yanıtlamaya yönelik değerlendirmeler içeriyor. Ardından sorunun yanıtı geliyor:

"Buraya kadar anlatılanlarla, Türkiye işçi sınıfının kapsamı açısından sürecin neresindeyiz sorusunu da gerçekte kabaca yanıtlamış olduk. Çeşitli kesimler arasında işçileşme süreci, işçi sınıfımızı, dünyada bugün ulaşılmış genel kapsama hızla yaklaştırmaktadır. Son 8-10 yılda, bu hız gözle görülür bir biçimde artmıştır. Ancak henüz o noktaya ulaşmadık. Ayrıca o nokta da durduğu yerde durmuyor, ilerliyor." (agy, s.134)

Yani kitapta, işçi sınıfımızın kapsamını vurgularken, Batı'yla aynı düzeye olmadığını da açıkça belirtmişiz. Kitabın en sonunda, şöyle demişiz:

'Eskiden sık sık yinelediğimiz, 'Türkiye bir küçük-burjuvalar denizidir' sözü artık yalnız eskiden kalan bazı alışkanlıklar düzeyinde geçerlidir. Giderek bu düzeydeki geçerliliğini de yitirmektedir. Artık Türkiye bir işçiler denizidir!"

Burada bile eskiden kalan bazı alışkanlıklardan, bir süreçten söz ediliyor. Son cümle, kitabın bütünselliği içinde ve bu çerçevede bir vurgu anlamı taşıyor.

Açıktır ki kitapta sosyalist devrime ilişkin en küçük bir ima yoktur. Ama böyle bir ima olduğu düşünülüyorsa, kitabı da atalım bir kenara, üçüncü olarak, Türkiye'nin bugünkü somut durumuna bakıp düşünelim.

Türkiye'nin bugünkü somut durumunda sosyalist devrim tezi, iş yapmamanın kılıfından başka bir anlama gelmez. Biz bu filmi önceden de gördük. TİP'in sosyalist devrim sloganının ne kadar zarar verdiğini yaşadık. Ama, ilginçtir, toplum büyük bir yol katettiği halde, daha doğrusu tam da bu nedenle, bu yanlış, bugün daha büyük bir yanlıştır. TİP eskiden bu yanlışı yaparken, toplumda, patlamaya bu kadar hazır, bu kadar yığılmış ve aynı zamanda bütün sol örgütler tarafından bu kadar yalnız bırakılmış demokratik bir birikim yoktu. Şimdi, sol örgütler, demokratiklik deyince, sol örgüt temsilcilerinin el sıkışmasını anlıyorlar. İyi, güzel de, demokratikliğin asıl kökü kaynağı olan koca yığınlara elini uzatan yok. Yığınlar, yumak yumak binbir türlü demokratik sorunla başbaşa bırakılmıştır. Böyle bir ortamda sosyalist devrim tezi, öteki sol hareketlerden sokakta rasladığın kişilerle yeni bir sohbet alanı açabilir ama yığınlardan kaçıştır.

> "Çeşitli kesimler arasında işçileşme süreci işçi sınıfımızı, dünyada bugün ulaşılmış genel kapsama hızla yaklaştırmaktadır. Son 8 - 10 yılda bu hız gözle görülür bir biçimde artmıştır. Ancak henüz o noktaya ulaşmadık. Ayrıca o nokta da durduğu yerde durmuyor, ilerliyor."

Bugün asıl marifet, yığınların demokratik sorunlarını yakalayıp demokratik mücadelenin örgütlenmesini sağlamaktır. Bunda en usta hareket, hiç kuşkusuz hain TBKP'dir. Ama tam da hain olduğu içindir ki, demokratik sorunlar temelinde mücadeleden bilinçli olarak geri çekilmiştir. Türkiye'de demokratik mücadeleyi devrim hedefine bağlamak diye bir sorun yoktur. Gölge etme başka ihsan istemez. Sen demokratik mücadeleyi başlat, önünü tıkama, o alsın başını gitsin devrim hedefine. TBKP, o ustalığıyla bugün işte bunu çok iyi görmektedir.

Burjuvazi bunu TBKP'den de daha iyi görmektedir. Bu nedenle, solun yanlış görüşlerini kullanarak, ortamı olduğundan çok geri göstermektedir. Bu yoldan, demokratik mücadeleyi engellemekte, ertelemektedir. Örnek verelim.

İdamlar konusu gündeme getirildi. Gerçekte bugünkü toplumsal güçler dengesi içinde, hiçbir hükümet hiçbir sol hükümlüyü idam edemez. İdamlık bir devrimcinin eşi Suna Koç, Cumhuriyet'te bunu çok güzel dile getirdi. Ama, toplumdaki havayı zaten göremedikleri için hâlâ faşizm var diyen sol örgütler, bu gibi konularda kendi görüşlerine "kanıt" buluyorlar. Faşizm bu ya, idam da eder. Gerçekte burjuvazi onları kullanıyor. Ortaya, onların görüşlerine "kanıt" oluşturacak yemler atıyor. Hemen idamlara karşı imza diye bir kampanya başlatılıyor. *Cumhuriyet* gazetesi zaten olamayacak idamlara karşı çıkarak, boğucu liberalizmini demokratlık diye kakışlamaya çalışıyor. Azılı gerici *Tercüman* bile demokrat geçinmeye kalkışıyor. Gazeteler böyle idam konusuyla dolunca, sokaktaki adam, ilk başta Suna Koç gibi düşündüğü halde, acaba yanıldım mı, ortam benim sandığımdan daha mı geri diye kuşku duymaya başlıyor. Beş adım atacaksa bir adım atıyor. Neyse ki, bıçak kemiğe dayanmış, durmuyor, bir adım da olsa, yine atıyor. Mücadele gerilemiyor, ama olabileceğinden çok daha yavaş ilerliyor.

Bugün Türkiye'de bu sahte örtüyü yırtıp atmak görevi de komünistlere, yani işçi demokratlarına düşüyor. Yığınların, somut sorunları temelinde örgütlenmelerine yardımcı ve öncü olmak, bu konumdan, onlarla birlikte vereceğin başı dik, ağlaşmayan, kafa tutan, burjuvazinin zaten delik deşik olmuş legalitesini daha da zorlayan bir demokratik mücadele içinde, gerçek ortamı açığa çıkarmak, uyuz liberalleri ve demokratları birbirinden ayırmak gerekiyor. Bu iş et tutmaya başladığı anda, gerisi damlamaz, sel gibi akar.

İşçi sınıfımızın devasa varlığı bunda en büyük dayanağımızdır. Bir yanda savaşa hayır diyenler tutuklanıp, idamlara benzer bir senaryo uygulanmaya çalışılırken, öte yanda, bir toplantıda binlerce işçinin, "haksız savaşa hayır" diye yeri göğü nasıl inlettikleri geçen sayılarımızdaki bir yazıda anlatılmıştı. Demokrasi mücadelesinin öncüsüyle kucaklaşıp, tüm halkın demokrasi mücadelesine yiğitçe öncülük etmek. İşte bugün görevimiz budur. Bu, hepimizin istediği sosyalist devrimin de tek yoludur.

Demokrat sayfalarından, Alevi yazar Rıza Zelyut'a yapılan hakaretleri kınıyoruz

Alevi düşmanlığıyla d m krat olunmaz

Yaşadığımız toplumun en büyük sorunlarından ve bu ülkenin en geniş ezilen kesimlerinden biri olan Alevilik konusuna şimdiye dek düzgün bir bakış, sınıfsal bir yaklaşım getirememiş olan dışımızdaki sol hareket oturup bu konuda özeleştiri yapacağına, kendini toparlayıp konuyu öğrenmeye çalışacağına, araştıranlara, gündeme getirenlere, şu ya da bu ölçüde sorunun çözümüne katkı yapmaya çalışanlara saldırıyor, hakaretler yağdırıyor. Bu durum sol hareket açısından son derece üzücü, böyle yazılar utanç vericidir.

Demokrat adlı derginin ağustos, eylül, ekim sayılarının katkılar-tartışmalar bölümünde sözümona bir tartışma yürüyor. Derginin söz konusu sayılarında Orçun B.Demirci adlı bir küçük burjuva ukalasının tartışma ya da katkı denemeyecek denli düzeysiz, terbiyesiz, psikolojisi bozuk, Alevi düşmanı yazılarıyla, Alevi yazar Rıza Zelyut'un ilk yazıya bir yanıtı var.

Orçun B.Demirci'nin yazıları konu yapmaya değmeyecek denli cehalet ürünü, saçma ve düzeysiz. Bu nedenle yanıt vermeyi haketmiş değil. Ama ne yazık ki, geneliyle devrimci hareketimizin konuya yaklaşımı da üç aşağı beş yukarı benzer durumdadır.

Yaşadığımız toplumun en büyük sorunlarından ve bu ülkenin en geniş ezilen kesimlerinden biri olan Alevilik konusuna şimdiye dek düzgün bir bakış, sınıfsal bir yaklaşım getirememiş olan dışımızdaki sol hareket oturup bu konuda özeleştiri yapacağına, kendini toparlayıp konuyu öğrenmeye çalışacağına, araştıranlara, gündeme getirenlere, şu ya da bu ölçüde sorunun çözümüne katkı yapmaya çalışanlara saldırıyor, hakaretler yağdırıyor. Bu durum sol hareket açısından son derece üzücü, böyle yazılar utanç vericidir.

Geçen sayı gazetemizde, cezaevinden yazan bir yoldaşımız, devrimci hareketteki yanlışlara tipik bir örnek oluşturduğu için, Orçun B.Demirci'nin birinci yazısını bir tür örnek olay gibi ele alıp yanıtlamıştı.

Birinci yazısına Zelyut'tan iyi bir yanıt alınca Demirci dengeyi iyice şaşırmış. Özellikle ikinci yazıda mantık, insicam hak getire. Bir cümle hanyaya gidiyor, bir cümle Konya'ya. Yazılarda tek şey hakim: Alevi düşmanlığı.

Aleviliğe ve Alevi yazar Rıza Zelyut'a (ilk yazıda da Yürükoğlu yoldaşımıza vardı) küfürler yağdıran, bir yandan da devrimci geçinmeye çalışan bu kişinin düzeyini sergileyecek birkaç örnek vereceğiz:

"(Zelyut'un yazısı—*İ.S.*) *avami* bir üslupla kaleme alınmış... Okurun gözünden kaçmayan bir bayağılık ve seviyesizlikle ağzına geleni en irinli yakıştırmalarla söylemiş.

"(...)

" 'Din elden gidiyor' çığırtkanlığı yapan softalara benziyorsunuz.

"(...)

"Sola yeniden hakim olmaya başlayan *avami* ve vulgarize yorumlar beni rahatsız ediyor.

"(...)

"İkinci tavsiyem, sakin olun ve bir sinir ilacı alarak rahatlamaya çalışın. O zaman belki, çevrenizde sizi saran 'sünni düşmanlar' paranoyanızdan kurtulur, insanlığa daha geniş bir ufuktan bakabilirsiniz umarım" (Orçun B.Demirci, *Demokrat,* Ekim 1990) (abç)

En başta, Zelyut'un üslubu için kullandığı ve sola hakim olmaya başladığını söylediği *avamilik* sözcüğü Demirci'nin sınıfsal konumunu ele veriyor. Ancak halktan olanı hakir gören bir ağız karşısındakini avamilikle suçlayabilir.

Aynı dergide yayınlanan Rıza Zelyut'un Demirci'ye yanıtında da ağır sözler ve hakaretler vardır. Ama Demirci bunları fazlasıyla haketmiştir. Alevilik konusunda egemen sınıfların yaydığı önyargılar ve çarpıtmalar dışında hiçbir bilimsel bilgisi olmayan, bu önyargı ve çarpıtmaları bilgi diye kullanarak konu üzerine ahkam kesen, ciddi bilimsel araştırma yapanlar hakkında Alevilere yağcılık vb. gibi ileri geri konuşma hakkını kendinde bulan bir küçük burjuva elbet gereken tepkiyi görecekti.

İlk yazısında da şizofrenik bir durum gösteren yazar, ikinci yazısında iyice şaşmış ve örneğin yazısının bir yerinde "Alevliğinizin de sünniliğinizin de canı cehenneme" diye bağırıyor. Bir başka yerde "sanki ben Alevilerin temel insan haklarını savunmuyormuşum" diyor, hemen ardından "demokratlık adına bana dayatılan her şeyi savunmak zorunda değilim" diyor. Birinci yazının bir yerinde de "kendi payıma Alevilerin gösterildiği kadar 'ezilip horlandıklarını' zannetmiyorum, (bu 'ezilme' muhabbeti de sıktı artık, biraz mazohist bir yan var galiba)" diyor. Bunlar basit bir tutarsızlıktan çok dengesizliğe benziyor.

Böyle yazıları demokratlık adına basabilen bir sol hareketimizin olması ciddidir. Devrimcinin en basit görevlerini bile anlamamış, ezilen katmanlara karşı nasıl tutum takınacağını bilmeyen bir devrimci hareket çok zavallı bir durumda demektir. Kaldı ki Alevilik konusunda doğru tutum yalnızca ezilen kesimlere takınılacak tutum sorunu da değildir. Alevilik devrimci hareketimizin dünüdür, atasıdır, tarihidir. Aleviliğin kavga tarihinden, geleneğinden devraldığımız koca bir miras vardır, ama küçük burjuva hastalıklardan dolayı alamadığımız, elimizin tersiyle ittiğimiz ondan daha fazladır. Bu durum biz dahil tüm devrimci hareket için acıdır, ama bizim hiç değilse öğrenmeye niyetimiz var. Ya öğrenmek gerektiğini bile bilmeyen cahillerin hali nice ola.

Nezihe Dalyan

Sınıf çelişkileri her geçen gün daha keskinleşmektedir

İşçilerin birliği

İşçi sınıfı, iktidar isteyen sloganlarıyla burjuvaziye korku salıyor. Böyle bir ortamda, her komünist kendi bünyesinde "mükemmeli" yaratmalı, günün görevlerini yaratıcı bir şekilde hayata geçirmelidir.

İlerleyen zaman ve gelişen olaylar gösteriyor ki, sınıf çelişkileri her geçen gün daha keskinleşmektedir.

Bu doğrultuda bizlere düşen görevler daha da önem kazanmaktadır. Hem teoride, hem pratikte, kısacası yaşamımızın her alanında, komünist bilincimizle, "mükemmeli" her komünist kendi bünyesinde yaratmalıdır. Günün görevlerini en yaratıcı şekilde hayata geçirmeliyiz.

Memur statüsünde olan emekçi kesim, yasalara göre yasak olan sendikal haklarını alabilmek için tabandan sıkıştırmaya başladılar. Burjuvaziye hakettiği şamarı vurabilmek için tek sendikada gerçekleştirilecek birliğin gücünü herkesin kafasına kazımalıyız.

İşçi sınıfının çıkarı için tek sendikada birliği savunmamıza, "sağcı sendikacılarla mücadele verilemez" diye karşı çıkanlar var. Böyle yaparak, en başta sendika yönetici kesiminin herşey olduğunu zannediyorlar. Tabandaki potansiyelin, devrimci işçilerin zorlamalarının yönetime yansıyacağını unutuyorlar. Sağcı olmayan sendikacıları da ileriye götüren tabanın sıkıştırması değil midir?

Şimdi gündemde bağımsız sendikaların birliği var. Otomobil-İş, Çelik-İş ve Özdemir-İş sendikalarının birleşme girişimleri başladı. Bu amaçla Gebze'de yapılan toplantıya binlerce işçi katıldı. Toplantı işçinin birlik ve mücadeleye kararlı sloganlarıyla dolu olan bir yürüyüşle bitti.

Burjuvazi elindeki tüm olanakları kullanıp, işçi sınıfını ne kadar susturmaya ve bölmeye çalışırsa çalışsın kendi mezar kazıcısının birbirine sımsıkı sarılmasını zorunlu kılıyor.

İşçi sınıfı burjuvaziyi sıkıştırmaya başlamıştır. Her anti-demokratik olaydan sonra, genel grev ve iktidar isteyen sloganlar atarak, militanlığını da ortaya koyuyor ve bu haliyle burjuvaziye korku salıyor.

Bunun bilincinde olan burjuva basını bir yandan işçi sınıfına şirin gözükmek için fakir bir edebiyat yaparken, bir yandan da burjuvaziye akıl vererek ne yapacaksak yapalım yoksa geç kalabiliriz sinyalini veriyor. Bir işçinin yılda ancak kazanabildiği parayı, bir gecede tabak kırarak harcayan, toplumun asalaklarını "biz doğruları yazıyoruz" havasında teşhir ederek, kendisine güven toplama yoluyla, yönlendirme görevini yürütüyor. Toplumdaki sorunları bireylerin sorunları gibi göstermekte ve bu tek tek sorunların bağış kampanyalarıyla vb. yoluyla çözülebileceğini yaymaktadır. Örneğin, Yeniçeltek katliamından sonra "sarılmaya çalışılan (!)" yaralar bu yolla sarılabildi mi? Hangi işyerinde gerçekten daha güvenli iş ortamı oluşturuldu. Güvenli çalışabilmek için Yeniçeltek'lerin olması mı beklenmektedir?

Sorunun kökünü temelden çözmek için, insanın insan gibi yaşamasına değer veren bir devlet aygıtının varolması gerekliliği ise geçiştirilmeye çalışılıyor. Doğru ve kalıcı teşhis koyan biz komünistleri ise kendilerince aşağılayarak, halkın bu yola akmasını engellemeye çalışıyorlar.

Öte yandan, gerici güçler de boş durmuyor. Uzun süredir gerici güçler tarafından aydın kesim üzerinde yoğunlaştırılan terör son kurban olarak Bahriye Üçok'u seçti. Aksoy ve Emeç gibi bu da bir örgüt tarafından gayet planlı bir şekilde gerçekleştirildi.

Bahriye Üçok gibi değerli bir aydının katledilmesi, burjuvazi tarafından timsah gözyaşlarının dökülmesine yol açtı. Ancak toplumun duyarlı alanları tepki yükseltmeye başlayınca kamuoyunun ilgisini hemen başka yere çekme uzmanlığını yine gösterdi. Sanki Bahriye Üçok'u yıllardır cezaevlerinde yatmakta olan devrimciler vurmuş gibi, devrimcileri idam ederek sorunu "çözmeye" kalkıyor.

Bu hakkı onlara tanımayacağız. Ama, kendileri işçi sınıfına karşı işlemekte oldukları suçların hesabını er geç verecekler.

Derya Deniz, İzmit

Burjuvazi işçi sınıfını bölmeye çalışıyor

Biz iktidara talibiz

Merhaba yoldaşlar,

Size Türkiye'de sendikalar ve mütahitleşmeyle ilgili yazmak istedim. Mütahitleşme, Türkiye burjuvazisinin emperyalistleşme çabalarının bir parçasıdır.

Emperyalistleşme çabası olan burjuvazi, bir yandan savaş çığırtkanlığı yapıp pazar kapmaya, bir yandan da gün geçtikçe gelişen işçi sınıfının devrimci mücadelesini bastırmaya çalışmaktadır.

Şimdi de işçi sınıfını "mütahitleşme" aracılığıyla sendikasızlaştırmaya, bölmeye çalışmaktadır.

Sizlere mütahitleşmeyle ilgili olarak bir örnek vereyim. Mersin çimento fabrikasında makina bakımı ikiye ayrılıyor. Ayrım sırasında, özellikle devrimci, bilinçli işçilerin işleri mütahite verilecek işler olarak "seçiliyor" ve bu işçiler işten atılıyor. Evet, burjuvazi örgütlenmiş işçi sınıfından ölesiye korkuyor.

Yoldaşlar, fabrikalarda şunu haykıralım: Kendisine yeni iş sunulmadan, işten atılarak, açlığa bırakılan kim olursa olsun ona sahip çıkalım. Burjuva devlet, sendikalara, "sakın fazla istemeyin, bunun zararını işçiler çeker" diye tehdit savuruyor. Biz, fazla istediğimizden değil, örgütsüz olduğumuzdan zarar görüyoruz. Burjuvazi sermayeye sahip çıkıyor, örgütlüdür. Biz neden örgütlenmeyelim? Neden iktidara talip olmayalım?

Biz işçilere düşen görev burjuvazinin bu hesabını boşa çıkarmaktır. Bu hesabı boşa çıkarmak ancak ve ancak kendi partimize sahip çıkmamızla olur. Evet işçilerin böyle bir dönemde partimize çok ihtiyacı var. Acele etmeden ama korkmadan tüm özverilerimizi kullanalım.

Mütahitleşmeye hayır!

İşçiler birleşin, iktidara yerleşin!

Tarık Şimşek, Adana

Bugünün Türkiye'sinde ve partimizin içinde bulunduğu koşullarda:

Neden Komsomol değil?

Gençlik örgütlenmesinde atacağımız adımla, gençliğin sorunlarına daha hakim olunmalı, partiye kazanacağımız üye sayısı artırılmalıdır. Bugünün Türkiye'sinde, devrimi yapacak partimizi güçlendirmek ana hedeftir.

Candan Selek

Partimizin gençlik içinde çalışmasının vardığı yer, yeni bir atılım, yeni bir örgütlenme ve yeni bir yaklaşım gerektiriyordu. Bu nedenle merkez organımız *İşçinin Sesi*'nde açılan "gençlik tartışması" birçok açıdan yararlı oldu. Merkez Komite'miz geçen sayımızda yayınlanan "Gençlik Tartışmasının Sonuçları Üzerine" bildirisiyle birlikte bu konuyu değerlendirdi ve sonuçlandırdı.

Tartışma sırasında gelen bazı yazılar Komsomol tipi örgütlenmenin doğru olacağı yönündeydi. MK bildirisinde ise bugün Komsomol tipi örgütlenmenin partimizin ihtiyacına yanıt verecek bir örgütlenme olmadığı açıklandı.

Bu yazıda, Sovyet deneyimi ışığında kısaca Komsomol tipi örgütlenmenin tarihine bakacak ve neden Türkiye'de bugün bu tip bir örgütlenmeye gereksinim olmadığını açıklamaya çalışacağız.

Komsomol'un kuruluş tarihi

Lenin, Bolşeviklerin daha ilk savaşım yıllarından beri gençlik içinde çalışmanın önemini defalarca vurgulamıştır. 1905 Şubat'ında, devrimin en civcivli zamanında gençleri örgütlemeye yönelik olarak Lenin'in şu ünlü sözlerini bir kere daha aktaralım:

"Genç güçlere gereksinmemiz var. Adam bulunamayacağını söylemeye kalkışan olursa, oracıkta kurşunlanmasından yanayım. Rusya'da adam tonla; yapmamız gereken bütün iş, gençleri daha geniş ölçüde ve cesurca ve geniş ölçüde ve yine daha geniş ölçüde ve cesurca *onlardan korkmadan* saflarımıza çekmektir... Gençleri alarak komiteyi üç misli büyütün, yarım ya da bir düzine kadar alt-komite kurun, namuslu ve gayretli ne kadar adam varsa 'üyeliğe alın'...

"Mutlaka *yüzlerce* çevre örgütlemeli, örgütlemeli ve örgütlemelisiniz; alışılagelmişi, iyi niyetli komite (hiyerarşik) aptallıklarını tümüyle arka plana iteceksiniz. Bir savaş zamanındayız. Ya tüm katmanlar arasında her türlü sosyal-demokratik (komünist-*İ.S.*) çalışmayı yürütecek *yeni*, genç, taze, enerjik savaş örgütleri yaratırsınız ya da 'komite' bürokratları halesini başınıza geçirerek batar gidersiniz." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.8, s.146-147)

Lenin'in bu yazıyı yazdığı dönemde parti henüz genç yığınlar içinde tam et tutmuş değil. Devrim kapıda. Yığınla genci örgütlemek, partilemek gerek. Ama Lenin'in bir uyarısı var. "İyi niyetli komite aptallıklarını tümüyle arka plana iteceksiniz." Yani gün somut iş günüdür, örgütlenmek lazım, ayrı komite vb. gibi hiyerarşik konulara dalmayın. *Varolan parti örgütlerinde son gücünüzle örgütlenin.* Verilen mesaj budur.

Bolşevikler işte bu mantıkla gençlik içinde çalışmalarını 1917'lere dek sürdürüyorlar. Dönemler değişiyor, gericilik dönemi geliyor, devrimci savaşımın yükseldiği dönemler geliyor, gençlik içinde partinin oldukça güçlü olduğu dönemler geliyor, ama bu *mantık*, bu *yaklaşım* devam ediyor. Gençler Bolşevik Partisi'nin içinde örgütleniyorlar.

1917'ye gelindiğinde artık parti iktidara yürüyor. Toplumun her kesiminde büyük bir başkaldırı ve örgütlenme var. Bolşeviklerin etkinliği yüksek ancak tüm örgütlenmelere Bolşevik damgasını vurma gereği var.

İlk Rus gençlik örgütleri Şubat 1917'de burjuva demokratik devriminden hemen sonra işçi gençlik örgütleri olarak kurulmaya başlıyor. Ancak dağınık, birbirinden kopuklar. Bu zamana kadar genç işçiler Bolşevik Partisi'nin illegal çalışmalarında görev alıyorlardı. Ancak dönem, gereksinim artık bu çalışma biçimini yetersiz kılıyor. Legal gençlik örgütlerinin kurulmasını dayatıyor.

1917 Nisan'ında Petrograd'da genç işçilerin insiyatifleriyle ilk gençlik örgütü kuruluyor. Bolşevikler, bu legal örgütlenmeleri destekliyor, denetliyor.

Bu dönemde Bolşevik olmayan başka bazı gençlik örgütlenmeleri de oluşmaya başlıyor. Bu nedenle özellikle N.Krupskaya, yazılarında gençliğin yolunun işçi sınıfının devrimci yolu olması gerektiğini vurguluyor.

İlk kurulan Moskova ve Petrograd gençlik örgütleri büyük bir hızla büyüyor ve Mayıs 1917'de, bir ay gibi kısa bir zaman içinde 50 bin üyeye sahip oluyor. Bu rakam Gençlik Enternasyonali'ndeki Avrupa gençlik örgütlerinin hemen hemen yarısına eşit.

Devrim yaklaşıyordu. Temmuz-Ağustos 1917'de toplanan partinin 6. Kongre'si "Gençlik Birlikleri Üstüne" adlı bir karar alıyor. Partiyi, karşı-devrimci burjuvaziyi alaşağı etmek için ayaklanmaya hazırlayan bu tarihi kongre, toplumun tüm kesimlerini sosyalist devrime çekici bir misyon üstleniyor. Bu kongrede konuşulan ana konulardan biri de gençlik örgütlenmesi üzerine uygulanacak strateji ve taktikler oluyor.

Bolşeviklerin gençler içinde 6. Parti Kongresi doğrultusundaki çalışmaları meyvelerini çabuk veriyor. 18 Ağustos 1917'de Petrograd'daki genç işçi örgütleri ilk şehir konferanslarını düzenliyor. Konferansa 13 bin genç işçiyi temsilen delegeler katılıyor. Konferans Petrograd Genç Sosyalist İşçi Birliği'nin kuruldunu açıklıyor ve onun program ve tüzüğünü kabul ediyor.

Daha sonra 8 Ekim 1917'de Moskovalı genç işçiler de ilk şehir konferanslarını düzenliyorlar.

Bu birlikler Bolşeviklerin denetimi ve desteğiyle Urallar'da, Ukrayna'da, Rus Uzak Doğusu'nda, Don Vadisi'nde, Kırım'da, Baltık bölgelerinde, Transkafkasya'da ve daha birçok bölgede genç işçi birlikleri kuruluyor.

Bu birlikler partinin legal gençlik örgütleri olarak işlev görüyorlar ve devrimci heyecanın, mücadelenin en yoğun olduğu bu dönemlerde en ön saflarda Bolşevik Partisi'yle birlikte savaşıyorlar.

Ekim Devrimi'nden sonra, Moskova ve Petrograd'daki birliklerin insiyatifinde Tüm-Rusya Kongresi'nin hazırlıklarını yapmak için Bolşevik Partisi Merkez Komitesi'ne bağlı bir örgütleyici büro kuruluyor.

Gençlik birliklerinin birinci Tüm-Rusya Kongresi 29 Ekim-4 Kasım tarihleri arasında yapılıyor ve Komsomol resmen bu kongrede kuruluyor.

Kongreye 22 bin 100 genci temsilen 176 delege katılıyor. Katılan gençlerin yüzde 80'i işçi ve köylü. Delegelerin 88'i komünist partisi üyesi, 38'i parti sempatizanı, 45'i bağımsız, biri anarşist, üçü Enternasyonalist Sosyal-Demokrat'lardan ve biri de Sol-Kanat Sosyalist Devrimci'lerden.

Kongrede tüzük, program ve Komsomol'un yapısı ve görevleri saptanıyor. Kabul edilen ana tezlerde Komsomol'un kuruluş amacı şöyle açıklanıyordu:

"1. Birlik, Rusya Komünist Partisi (Bolşevikler) (RKPB) ile ortak amacı paylaşmaktadır. Birliğin amacı komünist fikirleri yaymak ve genç işçilerin ve köylülerin Sovyet Rusya'nın inşasında aktif rol almalarını sağlamaktır." (*Gençlik ve Parti - Belgeler*, İng. basım, Progress Publishers, s.244)

Bolşevik Partisi Merkez Komitesi, Komsomol'un çalışmalarında yerel parti ile olan ilişkilerine büyük önem veriyor. Komsomol örgütlerinin çalışmalarının istenen yönde ilerletilmesini ve onların insiyatifine engel olunmamasını sağlamak için büyük sabır ve titizlik gösteriyor.

RKP(B)'nin 18-23 Mart 1919'da toplanan 8. Kongresi Komsomol örgütlenmesinin önemini vurguluyor. 8. Kongre'den hemen sonra, delegeler ve Komsomol Merkez Komitesi'nin tüm üyelerinin katıldığı toplantı düzenleniyor. Bu toplantı, yerel komünist partileri ile Komsomol örgütleri arasındaki ilişkiler sorununu görüşmek üzere toplanıyor.

Toplantıda kabul edilen kararlarda Komsomol'un "RKP'nin program ve taktiklerini benimsediği" ve onun "kendi tüzüğüne sahip olan, merkez ve yerel parti guruplarının kontrolü altında çalışan bağımsız bir örgüt" olduğu vurgulanıyor.

Komsomol örgütlerinin komünist çekirdeğini pekiştirmek için, 20 yaşına kadar olan parti üyelerinin Komsomol üyeleri olmasını gerektiren önemli bir karar kabul ediliyor. Komsomol örgütlerinin henüz kurulmadığı yerlerde, yerel parti örgütleri, Komsomol'u kurma görevini üstleniyor.

Ayrıca bu toplantıda "Komsomol MK'sı doğrudan RKP (B) MK'sına bağlıdır" kararı alınıyor.

Bundan sonra Komsomol örgütü ve üyeleri Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasına büyük özveriler göstererek katkıda bulunuyorlar.

Bu tarihi şöyle özetleyebiliriz: Rusya'da gençler asıl olarak yerel parti örgütleri içinde örgütleniyorlar ve illegal parti çalışması yürütüyorlar. Bu durum 1917 burjuva devrimi sonrasına kadar böyle sürüyor.

Devrim öncesi son bir-iki ayda ise yine yerel illegal parti örgütlerine bağlı, legal örgütlenmeler oluşturuluyor ve bu ülke çapına yayılıyor. Bu legal örgütlenmeler sayesinde gençlik örgütleri üye sayılarını artırıyorlar ve gerçek yığın örgütleri oluyorlar.

Ekim Devrimi sonrasında ise oluşmuş tüm gençlik örgütleri yeni bir örgütlenmeye gidiyor, Komsomol kuruluyor. Komsomol, komünist partisi değil, ideolojik ve siyasal tutum olarak ona bağımlı ama örgütsel yapı olarak bağımsız ayrı bir örgüt. İşçi düzeninde, partili-partisiz gençleri kapsayan legal bir örgüt. Komsomol'un ana amacı, "genç işçilerin ve köylülerin Sovyet Rusya'nın inşasında aktif rol almalarını sağlamak"tır.

Bugün neden olmaz?

Diyelim ki Komsomol tipi bir örgütlenmeyi yerleştirmek istiyoruz.

Öncelikle, kurulacak örgütün açık ve net olarak komünist partisinin hattını savunduğunu ve onun yolunu izlediğini söylemesi gerekir. Bu Komsomol'luğun doğası gereğidir. Bugün ise Türkiye'de nasıl devrimi, proletarya diktatörlüğünü hedefleyen bir komünist partisine izin yoksa, onun yolunda yürüyen Komsomol'a da izin yoktur. Yani Komsomol tipi bir örgütlenme Türkiye'de ancak illegal olmak zorundadır.

Tamam, biz de o zaman illegal Komsomol örgütlenmesi kurarız, diyelim. Şimdi düşünelim. Partimiz zaten illegal olarak örgütlenmiş bir partidir. Varolan parti örgütlerinin yanında ayrıca bir de illegal gençlik örgütlenmesi kurmak, geçen sayımızda yayınlanan MK kararında da belirtildiği gibi, "partinin işlevini tekrar edici *(düplikatif)*" olacaktır. ("Gençlik Tartışmasının Sonuçları Üzerine", *İşçinin Sesi*, sayı: 405)

"Bu illegal gençlik örgütü, aldığı üyeleri eğitecek, partiye üye yetiştirecek" diyebilirsiniz. Bu parti üyeliğinin de altında, partiye hazırlık sınıfı oluşturacak bir ara aşama getirecektir. Partimiz, parti üyeliği Merkez Komitesi tarafından onaylanan hiçbir üye için böyle bir aşama koymamışken, niye gençlere böyle davranalım. *Her komünist* için, "deneme süresi" partiye girene kadardır. "Komünistliğin ilerlemesi" ise partiyle, parti içinde olabilecek birşeydir.

Nitekim, partimiz başından beri gençlik alanında çalışan yoldaşların "tam" parti üyesi olduğunu, standartları, normları ayrı, ve doğal olarak parti üyeliği normlarından daha düşük bir komünist gençlik örgütlenmesi üyeliğine karşı olduğunu belirtmiştir.

Komsomol tipi örgütlenmede kastedilen eğitici rol, partinin hazırlık sınıfı rolü ise, *devrimden sonra çok geniş yığınları* partiye hazırlamaktır. Kaldı ki Sovyetler Birliği'nde Komsomol'un kuruluşundan iki yıl sonra, 1919'da toplanan 8. Kongre "20 yaşına kadar olan parti üyelerinin Komsomol üyeleri olması" kararını alıyor. Bu karar, bir anlamda Komsomol ve parti üyeliğinin birbirini *tekrar edici* niteliğini de ortadan kaldırmaya yönelik olarak alınmıştır.

Bugünün Türkiye'sinde Komsomol tipi örgütlenme illegal olacağına göre, böyle merkezi ve özerk bir örgütlenme, parti merkez komitesine bağlı olsa bile, bu iki ayrı parti olsun demektir. Parti içinde gençlik partisi! İkinci bir illegal gençlik partisi kurmak, kafamızı yığınların içine gömeceğimize resmen kuma gömmek demektir. Ayrıca MK kararında belirtildiği gibi, "bugünkü ülke içi ve parti içi koşullarda, örgütsel olarak özerk bir yapının parti hattını tutarlı, sürekli izlemesi, her dönemeçte bir yana savrulmaması oldukça zordur".

Peki gençlik insiyatifini nasıl geliştirecek? Bu sorunun cevabını da yine geçen sayımızda yayınlanan MK kararında bulabiliriz:

"Partinin gençlik içinde çalışan kadrolarının *en yetişkinlerinden* MK'nın seçeceği, MK'ya bağlı bir *MK Gençlik Bürosu* oluşturulur. Bu büro öteki MK bürolarıgibi, örneğin Basın-Yayın Bürosu gibi çalışır.

"(...)

"Gençlik bürosu da partinin gençliğe yönelik siyasetinin üretilmesinde önde gelen sorumluluk üstlenir ve bu hattın propaganda ve ajitasyonunu yapar. Yasal örgütlenmelerde aktif rol alır. Bu yolla parti, gençlik çalışmalarını merkezi olarak yönlendirir. Ancak partinin gençlik içinde çalışan kadroları bu büronun altında örgütlenmezler. Yerel gençlik kadroları, bulundukları ildeki bölge komitesine bağlıdırlar." *(agy)*

Böylece gençlik bürosu, sadece gençliğin sorunlarını düşünecek, fikir üretecek, bu konuda stratejiler saptayacak, bunları MK'ya danışacak ve karar haline getirecek. Sonra bu kararlar, MK'dan bölge komiteleri kanalıyla tüm parti gençliğine geçecek.

Ayrıca partimizin sesini daha geniş genç yığınlara yaymak için legal gençlik örgütleri kurulacak. Bu örgütler bugünkü Türkiye koşullarında bazı noktalara dikkat edilerek, eyleminde-pratiğinde gençliğin demokratik sorunlarına özellikle ağırlık verilerek, partimizin görüşlerini taşıdığımız bir nevi sosyalizm okulu olabilirler.

Bu tip bir örgütlenmeyle partimiz, hem gençlik içindeki sorunlara, istemlere hakim olacak, hem de ideolojimizi ve görüşlerimizi daha geniş bir çevreye yayıp, "gençliğin yolu işçi sınıfının devrimci yoludur" belgisini hayata geçirme yolunda daha somut adımlar atmış olacaktır.

Bugün partimizin geldiği düzeyi ikiye, beşe, ona katlamak için:

Sıkı bir eğitime ihtiyacımız var

Bir insan partili olduysa, önce onun parti programı ve parti tüzüğü çevresinde eğitiminin yapılması ve kafasındaki her türlü küçük burjuva özentilerin *mümkün olduğunca* kazınmaya çalışılması, yani sıkı bir eğitimden geçirilmesi, terim yerindeyse olgunlaşıncaya kadar pişirilmesi gerekmektedir.

Yaklaşık olarak 1,5 yıldır partiyle tanışıklığım var. 1 yıla yakın süredir de partinin bir neferiyim. Geçen bu süre içinde partinin verdiği görevleri yerine getirerek, işçi sınıfına hizmet yönünde faaliyette bulundum ve hâlâ da az ya da çok, elimden geldiğince faaliyet göstermekteyim.

Yine geçen bu sürede partimizi az-çok tanıdım. Bazı konularda kafam karıştı, kafamın almadığı, yeterince aydınlanamadığım, tereddütlere düştüğüm konular oldu. Bazen partinin ilkesi olarak bana söylenen konuların, bana bunu söyleyen yoldaşlar tarafından çiğnendiğini gördüm. Ama elbette, partili yoldaşların öznelliklerinden kaynaklanan yanlış tutumları partiyle özdeşleştirmedim.

Ancak bu noktada eleştirim, partinin, partili yoldaşları, nasıl birer komünist olunması gerektiği yönünde yeterince eğitmemiş olmasıdır. Bir insan partili olduysa, önce onun parti programı ve parti tüzüğü çevresinde eğitiminin yapılması, kafasındaki her türlü küçük burjuva özentilerin *mümkün olduğunca* kazınmaya çalışılması, yani sıkı bir eğitimden geçirilmesi, terim yerindeyse olgunlaşıncaya kadar pişirilmesi gerekmektedir.

Oysa ben bunun yapıldığını görmedim, ya da en azından şöyle diyebilirim: Ben böyle bir çalışma ve eğitime tabi tutulmadım. Parti toplantılarında, ideolojik çalışma, merkez organın eğitimini yapmış değiliz. Bir üniversitede okuduğum ve yığınlarla kolayca ilişkiye girebilen bir yapıya sahip olduğumdan da bunun eksikliğini fazlaca hissediyorum.

Gençliğin lokmotifi olabilecek ve olması gereken yoldaş ve sempatizanlara, bence haksızlık yapılmakta, ideolojik eğitim yok denecek kadar az verilmektedir. Örneğin yaklaşık 1 yıldır istenen *Örgüt ve Örgütçü* kitabı hâlâ mıze geçmemiş bulunmaktadır.

Partililer arasında eşitsiz bir ideolojik gelişim olduğu kanısındayım. Sıkı bir eğitim ihtiyacımız var. Varolan potansiyelin böyle bir çalışmayla olumlu sonuçlar doğuracağını düşünüyorum.

İlkelerin çiğnenmesine izin vermeyelim

Partililer arasında yatay ilişki kurulmamasının konspiratif açıdan çok önemli bir ilke olduğu, daha partiyle tanıştığım zaman bana söylenen birşeydi. Ancak bu ilkenin, sekreterlik yapan yoldaşlar tarafından çiğnendiğine ne yazık ki tanık oluyorum.

Partiye girdiğimden beri dördüncü sekreterimle çalışıyorum. Bu durumda, birim toplantılarında benimle birlikte çalışan yoldaşların, benim hakkımda ve benim onlar hakkında bilgilere sahip olmam herhalde olağan bir şey. Ama birimler değiştikçe konspirasyon kayıyor ve istenmeyen sonuçlar ortaya çıkabiliyor.

Sık sık birimlerin ayrılması, alanların değiştirilmesi, ya da birime dışarıdan bir sekreter atanması, birlikte çalışan kişiler üzerinde olumsuzluk yaratıyor. Bu gibi olayları biz birimimizde hayli yaşadık ve bunun sıkıntısını da hâlâ çekmekteyiz.

Birim sekreterimiz önceleri içeriden bir yoldaş iken, daha sonra bilmediğim bir nedenle üniversitenin başka fakültesinden bir yoldaş oldu. Bu yoldaş, denetim adı altında bazen kendi altındaki yoldaştan (benim sekreterim olan yoldaştan), bazen de benden, çeşitli konularda soru sorup, bilgi istiyordu. Oysa denetim görüşmesi, bildiğim kadarıyla, en başta sekreter yoldaş ve onun altındaki ile yapılan toplantıya denetimi yapacak kimsenin katılması ve görüşmenin seyrine göre çeşitli sorular sormasıyla olur.

Bazen de benim altımda çalışan sempatizan arkadaşlarla konuşuyordu. Bu arkadaşlar, Devrimci Gençliğin Sesi'nin çeşitli eylemlerine katılıyorlardı ve ilerleme kaydetmişlerdi. Ama şüphecilik ve çekingenliklerini üzerlerinden atabilmiş değillerdi. Doğru dürüst tanımadıkları bir insanın kendileriyle görüşmek istemesi onları epey huylandırdı ve kendilerine görüşme hakkında yeterince açıklama yapılmadığı için iyice "şüpheye" düştüler. Toplantı, bu arkadaşlar üzerinde olumsuz etki bıraktı.

Kendi aralarında herşeyi hiç çekinmeden konuştukları için bu olay diğer sempatizanlara da ulaştı. Böyle toplantılarla veya benzeri davranışlarla kendilerinin "kafalanmaya" başlandığını, ya da kendilerine "olta atıldığını" söylemeye başladılar. Daha önce her türlü eylemde bize destek verip, yanımızda olan bu insanlar, bu gibi olaylardan sonra belli bir çekingenlikle ama kopmadan yanımızda kaldılar.

Hatalardan ders çıkaralım

Yine aynı durum tekrarlanmaya çalışılıyor gibi. Bu insanların dergiye katılmaları isteniyor. Daha önce de belirttiğim gibi, bu insanlar bu şekilde davranmaya şüpheci bakıyorlar. Dergi çalışmasına bizim birimden bazı yoldaşlar katılmıyor. Söz konusu sempatizanların bu yoldaşlarla ilişkileri kesilmeyecek tabi ki. Yarın bu sempatizan onlara "sen neden dergiye gelmiyorsun, neden dergi çalışmasına katılmıyorsun" diye sorunca, ne cevap verecekler?

Dergi sorumlusu sekreter yoldaş, bir gezi düzenlenmesi ve bu geziye yalnız dergi çevresinin katılmasını söylüyor. Bu da bence yanlış. Biz yanımıza gelen insanlara, ne kadar birlikte hareket ettiğimizi, bütünlük arzettiğimizi göstereceğimize, ne kadar güzel ayrı olabileceğimizi göstermeye çalışıyoruz. Bence kitle çalışması bu şekilde yapılmamalı.

Devrimci Gençliğin Sesi'ni İstanbul'a tanıtan ağırlığınca birimimizdeki çalışmalar oldu. Çünkü birimimizin nesnelliğinden kaynaklanan bir potansiyeli, kalabalık öğrenci kitlesi ve öğrenci hareketinin merkezinde olma gibi özelliği var. Bağımsız tavır alma, birlikte hareket etme vb. hepsi yolunda gidiyordu, kitlelerin de sempatisini kazanıyorduk. Ancak daha önce bizimle eylemlere katılan, yazılama yapan, afişleme yapıp bildiri dağıtan insanlar, yukarıda belirttiğim olumsuzluklar nedeniyle bizimle hareket etmekten çekinir oldular. Sonuçta kitle kazanmak şöyle dursun, varolan kitleyi kaybedecek duruma düştük.

Şu anda üniversitede bizim açımızdan bir gerileme söz konusu olacak. Dergi çalışmasına katılacak yoldaş ve sempatizanlar ile diğer yoldaşların ilişkileri karışmasın diye birlikte hareket etmememiz gerektiği söylendi. Böylece, birimimizde gelişecek bir olayda toplu tavır alamayacağımızdan insiyatif koyamayacağız.

İyi komünist olmak için eğitim

Yine bir başka ve çok önemli konu, parti ile ilgili gelişmelerden haberdar olmamamızdır. Yani, haberleşme, bilgilendirme eksikliği ve hatta yokluğu diyebilirim. Son sekreterimle çalışmaya başladığımdan beri olmaması gereken şeyler oldu.

İstanbul'dan 1-1,5 aylık bir süre ayrılmak zorunda idim. Bu süre içinde sekreter yoldaştan parti çalışmaları, dergi çalışmasının durumu konusunda beni haberdar etmesini ve bana yayın yollamasını, yeni çıkan kasetimizden satmam için bir miktar verdiğim adrese postalamasını istedim. Gitmeden önce yine merkez organın birkaç sayısı elime geçmediği için okuyamamıştım. Yoldaş bunları, en geç 15 gün içinde göndereceğini söylediği halde yollamadı. En azından bir mektup dahi atıp, yollayamama gerekçesini dahi belirtmedi. Geldikten sonra tekrar ayrılmam gerektiğinde de, yine aynı olay yaşandı. Bu eksiklik ve yanlışların olmaması gerekir.

Dergimizin yakında çıkma kararı var. Ama bizler dergi çalışmalarını yapacak kadro olduğumuz halde ne bir doğru dürüst toplantı, ne de bir eğitim çalışması yaptık. Başta, toplantı ve görüşmelerin dergi çalışması yapacak tüm yoldaşlarla birlikte yapılacağı, eğitim çalışmalarının en kısa zamanda yapılmaya başlanacağı söylendiği halde, sekreter yoldaş görüşmeleri burada olanlarla teker teker yaptı. Nedenini sorduğumuzda ise, daha herkesin burada olmadığını söylüyor. Neden olduğunu bir türlü çözemiyorum.

Eğitim çalışmalarından ise hâlâ haber yok. Dergi çalışmalarından önce pek bir eğitim çalışmasının olmadığını yazdım. Yineliyorum. İdeolojik çalışmalarda büyük bir eksiklik var. Partili yoldaşlar arasında eşitsiz bir ideolojik gelişme var, bu da sorunlar doğruyor. En basitinden yeni bir ilişki yakaladığında ideolojik yetişkinliğin olmadığı için, onu da besleyemiyorsun ve bu da yakalanan ilişkinin ya kopmasını ya da sağlıksız gelişmesini getiriyor. Bu nedenle eğitim çalışmalarının çok sık yapılmasını istiyorum.

Kadir Seyit

Kurtlar sofrada ama

Ortadoğu, Ortadoğu halklarınındır

Değerli yoldaşlar, bu yazımda emperyalist savaş ve onun tarihsel gelişimi, komünist partisinin bu savaşta alması gereken tutum hakkında yazmak istiyorum.

Emperyalizmin savaşla ilişkisini tanımlamak, onun saldırgan karakterini ortaya koymak, partinin tutumunu ve sunulan başka alternatifleri yığınlara duyurmak, komünist partisinin birinci derecede görevidir.

Emperyalizm, tekellerin hammadde kaynakları, sürüm piyasaları, nüfuz bölgeleri, sömürgeler ve askeri stratejik noktalar ele geçirmeye çalışan saldırgan karakteriyle tanınır. Emperyalist devletlerin orantısız ekonomik gelişmesi, zorunlu olarak dünyanın yeniden paylaşılmasına yol açar. Bu paylaşımda, ekonomik, politik ve askersel araçlara başvurulur. Örneğin, Alman emperyalizminin dünyanın yeniden paylaşımını zorla kabul ettirme çabaları, Birinci Dünya Savaşı'nın en önemli nedenlerindendi. İkinci Dünya Savaşı ise, faşist Alman emperyalizmi tarafından, dünya egemenliğini ele geçirmek amacıyla başlatıldı.

Savaş, politikanın, örgütlenmiş güçler (ordu) aracılığıyla, zor araçları kullanılarak, belli ekonomik çıkarların ve politik hedeflerin kabul ettirilmesi amacıyla sürdürülen biçimidir.

Savaş, üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan, dolayısıyla uzlaşmaz sınıflara bölünmüş toplumlarla birlikte gelişmiş bir toplumsal fenomendir.

Savaşlar kapitalizmde, özellikle onun emperyalist aşamasında, burjuvazinin egemenlik ve kâr kaygılarından doğar. Bu kaygılar, yabancı topraklardaki tüketim pazarlarının ve hammadde kaynaklarının ele geçirilmesi, giderek halkların boyunduruk altına alınması çabalarında ve isteklerinde dile gelir. Hammadde kaynaklarının, pazarların, nüfuz bölgelerinin, kısaca dünyanın paylaşılması, belli bir noktaya kadar uzlaşmalarla ve anlaşmalarla gerçekleştirilebilir. Ancak belli bir noktadan sonra savaş kaçınılmazdır ve emperyalizmin tarihi bu olguyu açıkça kanıtlamaktadır.

Dünya pazarını paylaşmak üzere aralarında anlaşmalar yapan uluslararası kuruluşlar (AET vb.) ve birleşmeler ile, rekabetin sona ereceği ve uzun süreli bir barış döneminin başlayacağı sanılır. Ama böyle olmaz, çünkü kuvvet oranları durmadan değişmektedir. Bazıları gitgide büyür ve güçlenirken, ötekiler geriler. Bir zamanlar "hakkaniyet" ölçüleri içinde yapılmış olan bölüşüm sonradan "hakkaniyetsiz" olur. Güçlü gurup tarafında bir hoşnutsuzluk başlar ve bunu daha büyük bir pay alma savaşımı izler. Her hükümet kendi uyruklarını korumak için ayağa kalkar.

Bunun kaçınılmaz sonucu savaştır. Emperyalizm savaşa yol açar. Emperyalizm varolduğu sürece savaşa yol açacaktır. Ne var ki, savaş da hiçbir şeyi kesin olarak çözemez.

Kuveyt'in işgali, İran ile Irak savaşının, ekonomik krizlerin bir sonucu olarak doğmuştur. Bu aşamada, Saddam yönetimi Ortadoğu'da ekonomik ve politik güç oluşturmak, sömürgecilik yapmak, emperyalistleşmek istemektedir. Saddam'ı faşist ilan etmek için her neden var. Örneğin işbaşına darbeyle gelişi, Irak halkını baskı altında tutuşu, en önemlisi de Halepçe katliamı vb.

Çıkacak savaşta yer alan ve yer almaya çalışan her ülke emperyalist amaçlıdır, emperyalist emellidir. Çünkü bu tür savaşlar sömürgecilik, yağmacılık savaşlarıdır. Bu tür savaşlar Marksizm-Leninizmde haksız savaşlar olarak formüle edilmiştir. Tarih de bunu böyle yazdı.

ABD emperyalizmi haksız savaşlarda, istilalarda, sömürgecilikte, vurgunculukta başı çekmiştir. (Afrika, Kızılderililer, Vietnam, Kore, Hiroşima vb.) Emperyalizmin tarihi işgallerle, sömürgelerle zaman zaman faşizmle ve halkların boyunduruk altında tutulmasıyla biçimlenmiştir. Onun tarihi, insanlık tarihine kanlı harflerle yazılmıştır. Dünya işçi sınıfı tarihsel görevini yerine getirip, yok edinceye kadar da onun tarihi hep kanla yazılacaktır. O kanlı doğdu ve kanlı ölecektir.

Savaş - Ortadoğu - dünya

Durumu bir de, Ortadoğu ve dünya konjonktüründe değerlendirmek istiyorum.

Kaddafi liderliğindeki Libya hükümeti, özünde burjuva ve kapitalisttir. İzlediği çizgi Ortadoğu'da ekonomik ve politik alanda söz ve güç sahibi olmaktır. Bunun için de emperyalistleşebilmenin koşullarını tamamlaması gerekmektedir. Bu nedenle, halkını sürekli aldatmakta ve demagoji yapmaktadır. Doğal olarak Irak'ın güçlenmesi ve saldırganlığı korkutmaktadır, onu amacına ulaşmasına yıkıcı bir engel olarak görmektedir. İşte bunun içindir ki ABD'yi destekleyen tavırlar almaktadır. Birbirine "düşman" iki ülkeyi başka hangi etken birleştirebilir?

Hüsnü Mübarek liderliğindeki Mısır hükümetinin de çizdiği rota ve amacı Kaddafi ile aynı paralleldedir. Ama daha açıktan ve gayretlidir.

İran yönetiminin amacı ve politikası içerik bakımından biraz farklıdır. Irak'ın girdiği sıkışık durumdan bazı kazanımlar elde etmek, (savaşta kaybedilen toprakların geri alınması gibi) sekiz yıllık savaşın yol açtığı zararı karşılamak istemektedir. Din silahını kullanarak cihad çağrısında bulunup, İslam ülkelerindeki dinci ve gerici unsurları hareketlendirerek sınırları genişletmek istemektedir. Öte taraftan da tedbiri elden bırakmayarak, ablukaya ve ekonomik yaptırımlara uyacağını açıklayarak, ikiyüzlü bir politika izlemektedir.

Kuveyt, yıllar önce İngiliz sömürgeciler tarafından Irak'tan alınmış bir petrol şehridir. Dünya emperyalist sistemi Kuveyt halkını düşündüğünden değil bölgedeki çıkarlarından ötürü Kuveyt'i savunuyor.

Amerika, Filistin halkı yıllardır kendi topraklarında boyunduruk ve zulüm altında yaşarken, neden yardıma koşmuyor, asker göndermiyordu? Adı üstünde, emperyalist güç de ondan.

Karşı-devrimci Gorbaçof yönetimi de, emperyalistlerin büyük desteğiyle SSCB'de kapitalist restorasyonu gerçekleştirmekle meşgul olduğu için, biraz kıyıda kalmaktadır. Dünya emperyalizmiyle arasının açılmasını istemiyor, yoksa çoktan Ortadoğu'da bir pay kapmak için kolları sıvardı. Tam Amerika ve Avrupa kapitalistlerinin şarjlarıyla çalışırken, onlarla dalaşmaları, kapitalist restorasyonları yapılmaz kılar.

Türkiye burjuvazisi, bu yağmadan birşey kapabilme umuduyla, gözünü Kerkük ve Musul'a dikerken, bu savaşla birlikte Kürt halkını katletmenin alçakça planlarını yapıyor. Bu nedenle sadık bir köpek gibi havlayarak savaş çığırtkanlığı yapıyor.

Emperyalist savaşa hayır, iç savaşa evet!

Bütün bunlardan yola çıkarak illede savaş çıkacak gibi bir kanıya varmak çok yanlış olur. Savaş çıkmayabilir ve emperyalistler kendi aralarında anlaşarak paylaşım yapabilir.

Bu konuyla ilgili çeşitli söylentiler de var. Bunlardan birisi, 17 Eylül 1990 tarihli *Milliyet* gazetesinin dış haberler sayfasında *Arap Çözümü* başlıklı yazıda yer alıyordu. Arap Düşünce Forumu'nun genel sekteteri ünlü Ürdünlü ekonomist Dr.Fahed Fanek şöyle diyor:

> "Savaş olmayacaktır. ABD, Suudi Arabistan'ı ve petrol kuyularını korumak amacını gerçekleştirmiştir. Irak, İngiliz sömürgecilerinin kendisinden aldıkları Kuveyt'i muhafaza edecektir. Diğer taraflar bu iki ülkenin dediklerini yapacaklardır. Çünkü sonuçtan herkes için kârdan çok zarar çıkar."

Dünya sosyalist sisteminin içine girdiği bunalımdan meydanı boş bulan emperyalizmi ve onun ürünü olan savaş tehlikesini gözönünde bulundurarak, komünistlere görevler düşmektedir. Dünya komünistleri bir platform oluşturarak, çıkabilecek olan bu emperyalist savaşı, bir iç (haklı ve doğru) savaşa dönüştürmenin, yani her ülkenin işçi ve emekçi halklarını, kendi burjuvazilerini devirmeye yöneltmenin ajitasyon ve propaganda çalışmalarını hızlandırmalıdırlar. Bu, proletarya ve dünya devrimi açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

Ortadoğu, Ortadoğu halklarınındır. ABD'nin ve dünya emperyalizminin orada işi ne? Saddam iktidarı ve Ortadoğu'daki öteki gerici kapitalist düzenler yıkılmalı, dünya emperyalist tekellerinin sömürüsüne son verilmelidir. Ortadoğu halklarının sosyalist devleti kurularak dünya devrimine, yeni ve önemli bir boyut kazandırılabilir. Bunun için, dünya komünist partilerine önemli görevler düşmektedir. Türkiye devrimci hareketi de bunun önemini kavramalı, doğru stratejiler belirlemelidir. Lenin'in birinci emperyalist savaşta verdiği mücadeleyi rehber edinerek, Türkiye işçi sınıfının devrimci potansiyelini zafere ulaştırmalıyız.

Türkiye işçi sınıfı ve ezilen halk savaş istemiyor. *Milliyet* gazetesinde yayınlanan bir ankete göre halkın yüzde 65,7'si savaşa girilmesine "hayır" diyor. Bu, işçi sınıfının ne kadar bilinçlendiğini gösteriyor. Ülkemizde devrim ateşi yanmaktadır. Haydi yoldaşlar, daha çok çalışmalıyız.

TKP'mizin ışığında devrimi biz yapacağız.

Güneş Yanmaz, Ege

Burjuvazi kâr hesaplarıyla binlerce insanı ölüme atmakla tehdit ediyor

İnsanı insana kul yapanları ezelim

Burjuvazi, sömürü, baskı, kâr için halkı ölüme itiyor. Halkları karşı karşıya getiriyor. Ben Irak burjuvazisinin düşmanıyım, halkının değil. Bu oyunu bozmak gerekir. Her ülkenin kendi halkı, işte bu haksız savaşları önlemek için kapitalizmi yok etmelidir.

Irak'ın Kuvyet'i işgaliyle birlikte petrol fiyatları fırladı ve hâlâ fiyatlar alabildiğine yükseliyor. Irak petrollerine uygulanan ambargo sayesinde kapitalist çarkın içinde yeralan petrol kaçakçıları gözde duruma geldiler. Kapitalistlerin işine gelen bu ortam her yönüyle kullanılmaktadır. Batı kapitalistlerinin petrolde sözünün daha çok geçmesine olanak tanıdı bu olay.

İlginç olan bir yön de Gorbaçof ve Bush'un görüşmesinden sonra bazı bölgelerin kaynaması, değişime uğranmasıdır.

Bu savaş havası ile kapitalistler, halkın kafasını bulandırıp, ilgiyi yaşam zorluklarından uzaklaştırarak kâr zevklerinin daha uzun sürmesini sağlamak istemektedir.

Öte yandan bu durumun Türkiye burjuvazisi açısından da önemi büyüktü. Ortamın üzerine balıklama atladı. Basın birden bire "canlandı". Giyim sanayii, yiyecek sanayii reklamları Saddam ile çeşitlendi. Türkiye burjuvazisi dişlerini gösterip zevkle sırıttı.

Türkiye burjuvazisi emperyalistleşebilme derdinde. Aranırken, birden dibinde ortalık karıştı. Türkiye, Irak'ı arkadan vurup Kerkük-Musul'u yutma planlarını iyice artırmaya başladı. Büyük amcalarına beni küçük kardeşiniz yapın ki size bu bölgede güçlü bekçilik yapayım, bensiz bu bölgede yapamazsınız havası veriyor.

Türkiye burjuvazisi bu kâr hesapları peşinde yürürken halk sömürünün katmerleşmesiyle iyice kızmaya başladı. Senelerdir Yunan düşmanlığı yaşamış halkımıza şimdi de Irak düşmanlığı aşılanmaya çalışılıyor.

Ama artık halkımız şunu biliyor: Savaşlarda ölenler, yaralananlar halk çocukları, kazanan zenginler. Hangi topraklar zaptedilmiş de halklara verilmiş, sömürülmekten kurtulunmuş? Savaşlardan kanla alınan topraklar üzerine kapitalistler kâr yapmak için oturuyorlar. En yakın örneği Kıbrıs savaşı. Kıbrıs'ın ilhakının hemen ardından Sabancı fabrikasını kurdu, bankalar kuruldu. Düşünüyorum da ölen asker anaları unutuldu bile. Savaş, bunları yapan burjuvaziye karşı olmalıdır. Gerçek ve haklı savaş, emeğin savaşıdır. Ben Çin'deki, Amerika'daki, İngiltere'deki halkların düşmanı değilim. Orada insanlar kendi yaşamlarını sürdürüyor, biz de burada. Niye birbirimizi öldürelim? Niye bu cinayete ortak olalım? Burjuvazi, sömürü, baskı, kâr için halkı ölüme itiyor. Halkları karşı karşıya getiriyor. Ben Irak burjuvazisinin düşmanıyım, halkının değil. Bu oyunu bozmak gerekir. Her ülkenin kendi halkı, işte bu haksız savaşları önlemek için kapitalizmi yok etmelidir.

Dünya güzel, hayat güzel. İnsanca yaşamı engelleyenleri yokedelim, insanı insana kul yapanları ezelim. Ölmesin kapitalist çıkar uğruna bebekler, emekçi yiğit insanlar.

Savaş isteyen kapitalistlere kendi savaşımızla cevap verelim.

S.Dayan

Önümüzdeki dönem çalışmalarına ışık tutacak

FİB 5.Kongresi coşkulu geçti

20 Ekim Cumartesi günü Fransa İlericiler Birliği (FİB) 5. Olağan kongresini yaptı. FIB kongresi canlı tartışmaların yapıldığı coşku dolu bir kongre oldu.

1 Mayıs'tan bir süre önce dernek içinde yaşanan olumsuz gelişmeler FIB çalışmalarını adeta durma noktasına getirmişti. Enerjinin içe yoğunlaşması nedeniyle örgütün yığın bağlarında zayıflama olmuştu. Örgüt, 14. Taarruz'a sorunlarının büyük çoğunluğunu çözerek girdi.

Taarruz boyunca FİB çalışmalarında önemli bir düzelme oldu. Hedefimizi aşarak, taarruzu başarılı bir biçimde tamamladık.

Taarruzun bitişinin hemen ardından önümüzdeki dönem çalışmalarına ışık tutacak olan FİB kongresi planlandı ve yapıldı.

Kongre hazırlığına bütün dernek üyeleri aktif olarak katıldılar.

Kongre, devrim şehitlerine saygı duruşu ile başladı. Divan seçimi yapıldı. Çalışma raporları okundu. Raporlar üzerine yapılan canlı tartışmalardan sonra karar tasarılarına geçildi.

Kongreye sunulan 6 karar tasarısı oybirliğiyle kabul edildi. Daha sonra yönetim kurulu seçimlerine geçildi.

Bir yoldaşın, önümüzdeki dönem çıkacak olan legal yayınlara maddi ve manevi her türlü desteğin verilmesini isteyen önerisi coşkuyla kabul edildi. Ve hemen bu önerinin ardından, çıkacak olan yayınlara gönderilmek üzere bağış toplandı.

Kongre, katılanların tümünün ayakta söylediği Devrim Marşı ile sona erdi.

Birçok insanın da yaşadığı çelişkiyi, Atıl yoldaşımız küçük bir öykü gibi kaleme almış

Ben bir küçük burjuvayım

Hızlı adımlarla Bankalar caddesinden Taksim'e doğru tırmanıyorum. Az ileride bize klavuzluk yapan bir yoldaş yürüyor. Onu gözden kaybetmemeliyim. Birer ikişer aynı yöne doğru ilerliyoruz. Ama içimde bir ürperti var. Korku diyebilir miyim? Bilemiyorum! Ama birşeyler olacağı belli. Galata köprüsünü geçip Karaköy'e vardığımızda polis kontrolü vardı. Taksim'e yaklaştıkça kontroller daha sıklaşıyordu.

İçimde bir fırtına esiyor. Korku mu? İlerledikçe daha bir heyecanlanıyorum. Oysa ilk değil bu. Önceleri de birçok benzeri eylemde yeralmışlığım var. Çevremde benim gibi giden insanların hareketlerini izliyorum. Hepsi kararlı. Yüzlerinde korku okunmuyor. Yürüyorlar. Ben de yürümeliyim. 10 yıllık aradan sonra. 1 Mayıs kutlanmalı. Hem de 1 Mayıs meydanında. Partimin de kararı var. Kutlayacağız. Önümdeki yoldaş bir polis kontrolünde takılıyor. Ben yanından geçip ilerliyorum. Bana ses etmiyor polis. Neden? Giyinişimden dolayı huylanmamış olsa gerek. Diğer polis kontrollerinden de aynı şekilde geçiyorum. Kimlik bile sormuyorlar. Oysa yanımda, önümde yürüyen yüzlerce genç ve kıyafetlerinden işçi olduğu belli olan insanı apar topar arabalara bindiriyorlar. Arabalarda da yer kalmayınca sinemaların pasajlarına toplamaya başladılar.

1 Mayıs meydanındayım. Tek başıma. Diğer yoldaşları arıyorum. Bulamıyorum onları. 1 Mayıs'ın kutlanması gerekli. İçimdeki ürperti geçiyor. Alanda bir tur attıktan sonra, polislerin ve panzerlerin arasından heykele doğru yürüyorum. Orada bir süre saygı duruşunda bulunup, bu alanı kanlarıyla kızıla çevirenler anısına 1 Mayıs'ı tek başıma kutluyorum.

1977 1 Mayıs'ı bir film şeridi gibi geçiyor gözlerimin önünden. Panzer sirenleri, silah sesleri ve alanı dolduran yüzbinlerce insan, kızıl bayraklar ve alanı kanlarıyla kızıla çeviren 36 insan.

Alandan ayrılırken kurt köpekleri dikkatimi çekiyor. Çok da severim köpekleri. Eğilip birini okşuyorum. Hayvan kuyruğunu sallıyor. Köpeği tutan polis şaşkın bakıyor bana. İkisi de çok sevimli. Ama birinin gözleri korku ve endişe ile bakıyor.

10 yıl aradan sonra yine kutladık. İçimdeki fırtına yavaş yavaş sönmeye başlıyor. İki-üç yıl öncesiyle kıyaslıyorum kendimi. Bir dönüm noktasında. Şimdi bizlerle birlikte olmayan bir yoldaşla tartışmamda, "ya varsın ya yoksun, kararını ver" demişti. O anda "olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu" diyen Hamlet geldi aklıma. Dönüm noktası. O zamana kadar, geçmiş anıları anlatarak sürdürüyordum yaşamımı. "Ben devrimciyim" diyordum kendi kendime. Ama kelimenin ötesinde birşey yaptığım yoktu.

Ne bir örgüt ilişkisi, ne de kitap okuma. "Eskilerden" bazı kişilerle zaman zaman tesadüfi karşılaşmalarda oturup anıları tazelemek. Bütün yaptığım buydu, "devrimci" olarak.

Bol bol vaktim olmuştu düşünmeye. Geçmişi değerlendirmeye. 70'li yıllarda bir sempatizan olarak içinde yer aldığım TKP'yi düşünüyorum. Çok hatalar yapmıştım ve yapılmıştı. Bu hataları kişilere bağlıyordum. Çünkü inandığım Marksist öğreti yanlış değildi. Parti de yanlış yapamazdı. Kişilerin hatasıydı, aklımca.

12 Eylül bende de çok şeyler alıp götürmüştü. Örgütsüzdüm. Ama inancımı yitirmemiştim. Diğer yandan, kaybedeceğim şeylere sahip olmaya başlamıştım. İyi bir iş ve iyi bir gelir. Geleceğe yönelik bazı düşünceler. Geçmişte yaşadıklarımı tekrar yaşamak, polis, hapishane, mahkeme. Çok şeyler kaybettirebilir bana. İşimden, aşımdan olabilirim. Ailem dağılır, hatta ayrılabiliriz bu nedenle. Çocuklarımın geleceği tehlikeye girebilir.

Diğer yandan geçmişte tanıdığım birçok insan var. Kimisi inançlarını yitirmiş. Marksizme, işçi sınıfına küfrediyor. Kimisi reformizme yönelmiş. Kimisi anılarını yaşatmaktan öte birşey yapmıyor. Ama hepsi de yeni yaşam tarzlarına ideolojik bir kılıf uyduruyorlar. Hepsi küçük burjuva kökenli, benim gibi. Hepsi de artık "kaybedecek şeylere" sahip. En namuslusu "bu işi götürecek örgüt yok" diyerek, köşesinde oturuyor. Eleştiri çok, hareket yok.

Ben de rahatım. Arada bir eski bir yoldaş gelip hatırımı soruyor. Bağlantı teklif ediyor. Ama kafamdaki soruları açıp tartıştığımızda, hâlâ aynı yerde olduklarını görüyorum. Hiçbir şey değişmemiş, herşey aynı yerde duruyor. Hatta daha da kötüye gidiyorlar. Eleştirilerime biraz olumlu yanıt verilse, yine onlarla beraberim. Duygusallık, feodal bağlar ve başka bir perspektifin olmayışı, beni burada tutuyor.

Taa ki, "o" yoldaşın benimle açıkça konuşmasına kadar... "Bu kavgada ya varsın, ya da yoksun" diyor. Geçmişi, resmi ideolojiyi, resmi TKP'yi beraberce irdeliyoruz. Ama, yeni bir perspektifle. *İşçinin Sesi* ile tanıştırıyor beni. Okudukça, tartıştıkça, kafamda arapsaçına dönüşmüş olan düşünceler netleşiyor. Geçmişi, ideolojisiyle birlikte değerlendirebiliyorum. Yapılan hataların kaynağının, kişiler olmadığını, ideolojideki sapmaların kişileri bu hatalara sürüklediğini görüyorum. Oportünizmin, hareketimizi ve binlerce inançlı, cesur insanı ne hale getirdiğini farkediyorum. Kafamdaki sorular, kendiliğinden yanıt buluyor. Tanıdığım, işkencelerden geçmiş, yıllarca hapishanelerde çürümüş birçok yoldaşın, şimdi köşelerine çekilip, hiçbir şeye karışmamalarını daha iyi anlayabiliyorum.

Kafamdaki soruların yanıtlanması, yeni bir perspektif kazanmak iyi de, şimdi ne yapmam gerekiyor? Bugünden sonra ne yapabilirim? Kaybedecek ne de çok "şey"im var... *İşçinin Sesi*... İyi güzel de, ya yakalanırsam. Gizli örgüt, 141-142 ve sonrası, işkence, hapishane... Bana verilen yayınları saklamak için sürekli düşünüyorum. Orada bulunur, olmaz... Naylona sarıp, ...ya koyayım. ...nın altı daha iyi... Bir türlü karar veremiyorum. İçimde bir endişe, bir korku var. Sanki polis kapıda beni gözlüyor da, yayınları nereye sakladığımı biliyor.

Bir de bana karar vermelisin diyor. "Yaa kardeşim, ben bir küçük burjuvayım, benden bu kadar" diyesim geliyor. Kendimi yokluyorum. Düşüncelerim çatışıyor. "Ya varım ya yokum".

"Devrimciyim" diye konuşup, anılarla yaşamak ne kadar kolaymış. Nerden çıktın sen kardeşim. Ne güzel rahat rahat oturuyorduk köşemizde. Eh işte kendi başımıza millete nutuk da çekiyorduk. Nerden çıktı örgüt meselesi. Yok efendim "örgütsüz komünist olmaz"mış. Olmazsa olmasın, demeye dilim varmıyor. Çünkü olmayacağını ben de biliyorum. "Öyleyse git kardeşim, koftiden bile olsa, bir örgütte çalış" diyor.

Kafam allak bullak. TBKP ne güzel. Hem legale çıktı. Kutlu ve Sargın geziyorlar. Sağda solda alenen konuşmalarına karşın, polis birşey yapmıyor. Kolay ve tehlikesiz çalışılabilecek bir örgüt. Hem SBKP de destekliyor. Enternasyonal bağları var!!! Koskoca SBKP oportünist olur mu? AET'ye gireceğimize göre, burjuvazi yasal komünist partisine ve üyelerine birşey yapamaz. TBKP'li olduğumu söylesem, patronum bile birşey söylemez. Hatta sevinir bile, daha tehlikeli işlere kalkışmayacağım için. Hem adamlar benden fazla birşey istemiyorlar ki. Bir zamanlar ne diyorduk, "nerede bir komünist varsa, TKP oradadır". Ben evimde oturur, işime devam eder, etliyesütlüye karışmaz, ama TBKP'liyim derim. Arada sırada partiye para yardımı yapıp, birkaç da yazı gönderirsem, iş biter. Nasıl olsa programda da devrim hedefi, ayaklanma, vb. yok. Seçimlerle demokratik yoldan iktidar hedefleniyor. Fincancı katırlarını ürkütmediğine göre, burjuvazi neden ses çıkarsın. Kolay devrimcilik.

Bu *İşçinin Sesi* de ne halt yemeye benim gibi küçük burjuvaların kafasını karıştırıyor. Yok "aydınlar işçileşmeliymiş". Kardeşim, ben küçük burjuva bir aydınım. Benim kafamı karıştırmayın. İşime geldiğinde, bol ideolojik içerikli laflarla kendimi avutabilirim. Hatta bu demagojiye kendim bile inanırım sonunda. Lenin, Marx, Engels, hangi işçi benim kadar okumuştur onları? Bende laf bol. Lafı da işime nasıl geliyorsa öyle kullanırım.

Yürükoğlu diye biri, hiç üşenmemiş, *Zayıf Halka* diye bir kitap yazmış. Arkasından daha bir yığın kitap ve broşürler. Kardeşim senin işin yok mu? SBKP Bilimler Akademisi her şeyi yazıyor, üretiyor. Onları tercüme ediver, gitsin. Neden ortalığı bulandırıyorsun? Benim kafamı karıştırıyorsun. Eski TKP böyle şeyler yapmazdı. Bilen Yoldaş bile, iki tane hikaye kitabı yayınladı. Kutlu Yoldaş öyle şeylerle uğraşıyor mu hiç? *Sosyalizm ve Demokrasi, Yaşayan Sosyalizm,* bilmem ne. Sana mı kaldı SBKP 27.Kongre raporlarını değerlendirmek? SBKP'yi ve "kardeş(!)" komünist partilerini eleştirirsen "anti-komünist" olursun. Şimdi de kalkar, 28.Kongre'yi ele alır, yine bir kitap yazarsın. Bizlerin de kafası allak bullak olur.

Şu komünistlik de ne zor şey be kardeşim. Nerden de komünist olduğumuza inandırmışız kendimizi. Şimdi ne karar vereceğiz. Bir yanda kendimize göre doğrular (kendi rahatımıza göre), diğer yanda Marksist-Leninist öğretinin doğruları. Seçmek zor. Kahırlı yolu seçmek var, kolay yolu seçmek var. Hem TB"K"P'-nin içinde de "K" harfi var.

Ne zor bir seçim... Benim için zor. Çünkü ben bir küçük burjuva aydınım.

Evet yoldaşlar, siz karar verin. Ben hangi yolu seçeyim? 1 Mayıs'ta kavgadan kaçanlarla beraber mi olayım, yoksa 10 yıl sonra bana aynı heyecan ve kararlılıkla 1 Mayıs'ı yaşatan partimle mi?

Atıl Deniz

S. Erek: Yeniden Uyanmak

Türkiye'de işçi hareketi yeni ve çok şiddetli bir sıçramanın eşiğindedir

İşçi sınıfı dayatıyor

İşçi sınıfımız, insanca yaşam, sendikal birlik, militan eylem, sendikal demokrasi istemlerini adım adım dayatıyor. Artık durum farklı, işçi sınıfı kızgın ve kararlı.

Türkiye'de işçi hareketi yeni ve çok şiddetli bir sıçramanın eşiğindedir. Bu, günlük yaşamdan da, gazetelerde çıkan yazı ve haberlerden de kolayca anlaşılabiliyor.

Günlük yaşamdan başlayalım. Burjuvalar kamu ulaşımını pek kullanmaz, ortalıkta pek dolaşmazlar. Onlara sokakta sık rastlanmaz. Bu nedenle, sokaktaki adam işçisiyle, emekçisiyle halkımızdır. Ve sokaktaki adam durmadan konuşuyor, homurdanıyor, hatta küfür savuruyor.

Çoğunun küçük burjuva konumuna rağmen taksiciler, birer sol propaganda aracı gibi dolaşıyorlar. Binenin kılığına kıyafetine bakıp, biraz ağız arayıp, hemen konuşmaya başlıyorlar. Esnaflar, seyyar satıcılar durmadan konuşuyorlar. Kasap, "bitti" diyor ve ekliyor: "Yeniden başlaması lazım." Otobüste, durakta, trende, dolmuşta, bir ah çek, bin ah işit.

Geçenlerde, üst geçit olmadığı için Mecidiyeköy'de büyük bir trafik kazası oldu. Otobüsün biri yayaya çarpmamak için direğe tosladı, çok sayıda insan yaralandı. Yakındaki bir pasajda, bir vatandaş geldi, üst geçit olmamasından şikayete başladı. "Bunlar adam mı" diyor, "karşıya geçmek için ya bir kilometre yol yürüyeceksin, ya kendini taşıtların önüne atacaksın". İhtiyar bir amca, işi iyice tırmandırdı. "Bunlar ... çocuğu" diye bağırdı çağırdı. Kendisi, kendi deyimiyle "Alman harbi"ni de yaşamış. Erzurumluymuş. Son sıralarda oralarda karartma yapıldığını okumuş. "Kendi çıkarları için bizi savaşa sürecekler" diyor. "Kore'ye gittik ne oldu" diye soruyor. Cesaretin varsa, iyi şeyler oldu de. Dolmuşta öğrenciler birbirlerine anlatıyorlar: "Polis geldi, yakasına yapıştı. Bizimki, sen kim oluyorsun, dedi, ellerini ittirdi..." Herkes kulak kabartıyor ve yüzlerde bir gülümseme... Belli ki insanlar içlerinden, "aferim" diyorlar.

Günlük yaşamda bu gibi olayların özneleri, en çok küçük burjuvalar. Bir komünist için bu çok önemli bir ipucu. Küçük burjuvazi bağımsız sınıf değildir. Öfkesini yasakçı burjuvaziye dayanarak böylesine özgürce dile getiremeyeceğine göre, hangi güce dayandığı, özgürlüğünü hangi güçten aldığı bellidir. Nitekim, işçi toplantılarına gidersen, fabrikaların çıkış saatlerinde Halkalı ya da Gebze, Adapazarı trenine binersen kendini bu dev gücün arasında buluveriyorsun.

Adapazarı treni. Tersane işçileri dağılmış. Sedef tersanesinden işçiler vagona doluşmuş, konuşuyorlar. Kaynak işçisi, "biz insan değil işçiyiz, işten çıkınca gözlerim bir saat görmüyor" diyor. Ötekisi, "hem gözün görmez, hem demir tozu yutarsın, hem de akşamları gidip saz çalma gibi ek bir iş yapmazsan karnını bile doyuramazsın" diye ekliyor. Kendisi küçükten beri bağlama çalarmış, "beni kurtaran bağlamam" diyor. Yanındaki, "hacı hoca istediği kadar böyle şeyler günah desin, ne günahı be" diye söyleniyor. Bu konuşmalar bağırarak ve işin hoş tarafı, ağlaşarak değil, şakalaşarak geçiyor. Durumumuz kötü ama nasılsa bunların hesabını soracağız güveni gözle görülüyor.

Örnekler daha da çoğaltılabilir. Ama biraz da gazetelere bakalım. Günlük yaşamda görülen bu hava tüm gazetelere, en açık olarak da *Cumhuriyet*'e yansıyor. Bir süredir Şükran Ketenci'nin yazılarının tonu değişti. Ketenci, gitti Zonguldak'taki havayı kokladı, gazetecilik yaşamının belki de en ürkütücü yazılarını yazdı. Köşesinden, epeydir sürekli verdiği mesaj, "işçi cephesinde artık durum değişmiştir" mesajıdır.

Örneğin, 25 Ekim tarihli *Cumhuriyet*'te Ketenci şöyle diyor:

"Siyasi iktidar ve işverenler giderek kötüye giden ekonomik çıkmazlardan, yükü daha da ağırı ile işçiye, ücretliye vererek çıkışın arayışına girdiler. Oysa işçi tam tersi bu kez, enflasyon altında daha da yoksullaşacağı sözleşmeler istemiyordu. Sonuçta işçiye kulak veren sendika liderleri siyasi iktidar ve işverenlere göre 'aşırı isteklerde' bulununca kapılar arkasında anlaşma hesapları bozuldu. Kimse sözleşme imzalayamaz oldu. Gerilim ve uzlaşmazlıklardaki uçurum büyüdü."

1 Kasım tarihli gazetedeki yazısında da şöyle diyor:

"Son genel kuruldan bu yana, Sayın Aykut'un da aracılığı ile ANAP iktidarı ile uzlaşarak birşeyler kotarma politikası iflas etmişti. İşçi çok fazla kızgındı. Bir yıllık bir süreçte hemen hemen hiçbir sendikal etkinliğin yapılmamış olmasının öfkesi, tepkisine bir yanıt verilmesi zorunluluğunu sendikacı deneyimi ve birikimiyle çok iyi biliyordu."

Son olarak 8 Kasım'da Şükran Ketenci durumu şöyle özetlemiş:

"...En uzlaşmacı sendikacının da artık kolay kolay uzlaşamayacağını onlar (işveren-hükümet cephesi-*İ.S.*) da görüyor ve gelinen bu çıkmazın sinirliliğini yaşıyorlar.

"Gözler öylesine üzerlerinde ki artık yıllardır sahnelenen aynı oyunlarla bilinen sendika liderlerinin toplu uyuşmazlıkların dışına çıkıp kendi sözleşmelerini imzalamaya kalkışmaları gerçekten çok zor. Artık sözleşme satmasalar da, en iyisini imzalasalar da kimse daha iyisini engellemediklerine, ayakbağı olmadıklarına, diğer sendikacı ve işçilere oyun oynamadıklarına inanmayacak...

"...İşçi cephesinde, her parlak görüntülü sözleşmenin ardından biraz daha yoksullaşmaktan bıkmış, uyuşmazlıkların birleşmesinde gücünün de birleştirilmesini isteyen, sendikacıya güvenini yitirmiş, belki de işverenlerden çok daha sinirli bir bekleyiş içinde olan işçi yığınları var... Bu kez işçi tabandan sendika yönetimlerine 'bir an önce sözleşmeyi imzala' baskısı gelmiyor. 'Birlikte olun, gücümüzü kullanın, kötü sözleşme imzalamayın. Biz bedeline varız' sesleri daha gür çıkıyor. Sinirli bekleyiş, gerilim, karşılıklı büyüyor."

Gerçekten durum, Ketenci'nin yazdığından da "beter"dir. İşçi sınıfımız, insanca yaşam, sendikal birlik, militan eylem, sendikal demokrasi istemlerini adım adım dayatıyor. Artık durum farklı, işçi sınıfı kızgın ve kararlı. Bu temelde, son Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantılarında iki eğilim çarpıştı ama şu da çok açıktır ki tepedeki eğilimlerin her ikisi de farklı ölçülerde aynı açmazla karşı karşıyadır. Onların bu açmazlarını nasıl çözeceklerini zaman gösterecek. Şimdilik, işçinin öfkeli havasını konuşmalarıyla yansıtmak zorunda kalıyorlar.

Genel Maden-İş başkanı Denizer şöyle diyor:

"...Bu sömürünün sonsuza kadar sürdürüleceği hayaline kendilerini kaptırmış olabilirler.

"Yasaklamalarla, tehditlerle bu sonucu elde edebileceklerini sanabilirler. Yanıldıklarını göreceklerdir. Böylesi bir sömürü devam edemez. Sadece maden işkolunda değil, hiçbir işkolunda devam etmeyecektir. Türkiye, 1989'un bahar eylemlerini çok daha yaygın, çok daha kararlı, çok daha vurucu biçimde yaşayacağı günlere sürüklenmektedir." (*Cumhuriyet*, 9 Kasım 1990)

Türkiye Maden-İş başkanı Hasan Hüseyin Kayabaşı şöyle diyor:

"Alttaki asıl kitlenin haksızlıklar ve adaletsizlikler karşısında her geçen gün nasıl dolduğunu, nasıl kinlendiğini, nasıl öfkelendiğini görmemektedirler... Tüm madenciler olarak hangi şart altında olursa olsun bu çemberi kırmaya kararlıyız." (*agy*)

Ya Özbek'e bakın:

"Bunlar ne kadar şarlatanlık yaparlarsa yapsınlar, ellerini işçinin cebinden çekmezler ve işçiyi hakir gösteren politikalar uygulamaya devam ederlerse kafalarına vura vura, boyunlarını kıra kıra hakkımızı alacağız...

"...İşçiye para verirlerse ekonomi batarmış. İşçi zaten aç, inceldiği yerden kopsun." (*agy*)

Özbek, "hükümet grevi ertelerse ne yapacağız" sorusuna da "gerekirse yasaları çiğneyerek mücadelemize devam edeceğiz" diyor! İşçinin durumu bu sözlerden çok güzel yansıyor.

Bu durum, bir yandan, burjuva kampı işçi karşısında birliğe iterken, öte yandan çelişkilerini azdırıyor. Lassa'nın işçilere çok yüksek ücret vermesi eleştiri konusu oluyor. Sabancı, kalkıp, yabancı sermaye verdi, diye kendini savunuyor. İşverenler işçinin ücretinden devletin çok kesinti yaptığından yakınıyorlar. Yani işçiye önemli bir ücret zammı vermek zorunda kalacakları belli oldu, bunun kimin cebinden çıkacağının kavgası alevleniyor.

Türkiye'de şiddetli bir sınıf mücadelesinin sıcak rüzgârları esiyor.

Zeliha Doğan

Yaşam düzen h dri meydan diyor

Türkiye televizyonunun dişe dokunur programlarını toplasan bir elin beş parmağını geçmez. Bunlardan en önemlileri de Uğur Dündar'ın ve Mehmet Ali Birand'ın programlarıdır.

Geçtiğimiz hafta Uğur Dündar, Hodri Meydan programında, cam hammaddesi üreten atelyelerde mermer tozu yutarak ölüme mahkum olan işçileri de konu aldı. Az değil, 40'ı aşkın gencecik işçi ölümü bekliyor. Yüzlercesi de aynı tür işyerlerinde hâlâ çalışıyor.

Biz TRT'yi çok iyi anlıyoruz. TRT, kadrolarının program yapma yeteneği olmadığı için dişe dokunur program yapmıyor değil. Türkiye öyle bir durumda ki, dişe dokunur program, yalnızca dişe değil, kafa, yürek gibi çok daha önemli organlara da dokunuveriyor. Bu açıdan, Uğur Dündar'ın programları, her ne kadar TRT ve kendisi istemese de, çok öğretici oluyor.

Programda genç işçilerin çalıştıkları atelyelerin durumu gösterildi, işçilerle ve konuşmayı kabul eden birkaç işverenle sohbet edildi. İşçiler, bize bu konuda hiçbir uyarı yapılmadı diyorlar. Bezden bir maskeleri var, kullanınca bir süre sonra tıkandığı için nefessiz kalıp çıkarıyorlar. İşverenler, bu tozun zararı olacağı aklımıza gelmedi diyorlar. Aslan gibi iki oğlu bu hastalıktan ölümü bekleyen bir ana. Ölüm döşeğinde yatan gencecik işçiler. Aynı hastalıktan ölmüş işçilere ilişkin haberler.

Bundan sonra iki uzman, Göymen ve Çavdar ile konu tartışıldı. Hastalığın özellikleri anlatıldı, Batı'daki önlemlerden, meslek hastalıkları yönetmeliklerinden, devletin denetim eksikliğinden söz edildi. "İyi" dileklerle bu konu bitirildi.

İyi bir program yaşamın gerçeklerini şu ya da bu ölçüde yakalamak zorundadır. Türkiye'de yaşamın en önde gelen gerçeği ise, sınıflar arasında koca bir uçurumun varlığıdır. Bu nedenledir ki, Uğur Dündar, programına, kristal kadehte içki içen seyircileri uyararak başladı. Burjuva baylar bayanlar, sizin rahatınızı kaçıracak bazı durumlara değineceğim diye uyarı yaptı.

Programın içinde sürekli "katil kvartz tozları"ndan dem vurulduğu halde, genelinde, gerçek katilin sömürü düzeni olduğu çok güzel yansıdı. Önce Türkiye'deki düzenin insanlık dışı yüzü Batı hayranlığıyla örtülmeye çalışıldı. Ama konuşmalar içinde, bu işi yapanlar için Batı'daki maskelerin de yetersiz olduğu ortaya çıktı. Böylece, nerede olursa olsun kapitalizmin, fırsat bulduğu ölçüde işçi öğüte bileceği anlaşıldı. Sonra, örtü olarak, meslek hastalıkları yönetmeliklerimizin ILO standardında, çok kapsamlı olduğu vb. getirildi. Ama konuşmalar içinde bunların uygulanmadığı ve dolayısıyla devletin en azından bu düzeyde büyük bir suç işlediği anlaşıldı. Kısacası, ne kadar evirip çevirseler, "katil sömürü düzeni ve onun devletidir" fikri programdan fışkırdı.

Programda konuşan uzmanların görevlerini yapmadıkları da yansıyan gerçekler arasındaydı. "Bu durumu nasıl karşılıyorsunuz" sorusuna, durup durup, "böyle birşeyin olabileceğini düşünemiyoruz bile" diye çok insancıl yanıtlar verdiler. İnsancıllıklarına bir diyeceğimiz yok ama, fildişi kulelerinde hindi gibi düşünmeyi bırakıp da çevrelerine, bu gibi cinayetlerin dört bir yanda kaynayan somut örneklerine bir baksalar iyi olacak, insancıllıkları da ancak o zaman işe yarayacak. Bakarlarsa, görecekler ki, Türkiye'de böyle şeyleri düşünememek abestir.

Ayrıca, bu uzman vatandaşların verdikleri bazı bilgiler de gerçek dışıydı. Bir kez, ILO standardı, Batı'da işçi sınıfının mücadelesiyle eskiden kazandığı bazı hakları içeriyor ve mücadelenin gerilediği yıllar içinde doğmuş yeni koşullar açısından ise oldukça geriden geliyor. Yani, ILO standardı düzgün bir ölçü olmaktan uzaktır. Kaldı ki, ikincisi, Türkiye'de meslek hastalıklarına ilişkin yönetmelikler, ILO standardında da değildir. Türkiye'de meslek hastalığı kavramı, tıp dünyasında bile, birkaç ilerici hekimin ve İşçi Sağlığı Derneği'nin zorlamasıyla yeni yeni gelişmektedir.

Programdaki eksikler, çarpıtmalar ne olursa olsun, sonuçta, TRT ve Uğur Dündar, "katil kvartz tozları"na Hodri Meydan dendiğini sanıyorlarsa aldanıyorlar. Program, nesnel olarak bu sömürü düzenine, devlete Hodri Meydan demiştir. Kristal kadehlerde içkisini yudumlayanların akşamını zehir etmiş, her biri türlü tehlikeler altında çalışan emekçileri de isyana kışkırtmıştır. Türkiye'de yaşamı yansıtmaya kalktın mı, 141-142'ye ters düşmek kaçınılmazdır. Yaşam düzene Hodri Meydan diyor. Bize de yaşamın gerçeklerini yakalamak gibi çok basit bir görev düşüyor.

D.Coşar

Yönetimdeki Gürcistan Komünist Partisi, Stalin Derneği'nin seçimlere girmesini engelledi

Gürcistan'da s rb st seçim yapılmadı

Seçimler, GKP'nin yığın desteğinin ne kadar az olduğunu ortaya çıkarırken, anti-Sovyetizmin de ne kadar güçlü ve yaygın olduğunu sergiledi. Bu seçimlerle SBKP'nin "ulusal sorunu çözdük" savları, buz üzerine yazılmış bir yazı gibi, hava ısınınca eriyip gitti. Ulusal sorun bütün çeşitliliği ile ortaya çıktı. Şimdi kavga bu guruplar arasında gidecek.

28 Ekim'de Gürcistan'da yapılan parlamento seçimlerine tüm partilerin katılmasına izin verilmedi, bazı partiler de seçimleri boykot ettiler.

Seçimlere girmesi yasaklanan partiler arasında Stalin Derneği en güçlüsü idi. Merkez Seçim Komisyonu, parti olarak örgütlenmiş olan Stalin Derneği'nin, seçimlerden bir gün önce, seçime katılmasını yasakladı.

Stalin Derneği geçen yıl aralık ayında, Stalin'in 110. yaşgününde Stalin'in doğum yeri olan Gori kasabasında kuruldu. Derneğin kurucularından ve başkan yardımcısı, eski sosyal refah bakanı Gardabkhadze, kuruluşuna ilişkin şunları anlattı:

"Uzun bir süre, bizim gibi komünistler, zaman geçtikçe gerçeklerin ortaya çıkacağını düşündü...

"Biz yanlışların yapıldığını, Sovyet iktidarında çarpıtmaların yapıldığını, haksız baskının yapıldığını kabul ediyoruz ama bütün bunları Stalin'e maletmek haksızlık, bilim dışı ve hiçbir şekilde haklı gösterilebilir şeyler değildir."

Stalin Derneği'nin platformu seçim öncesinde ortalığı karıştırdı. Bu derneğin seçimlere katılması için kampanya açıldı. Sonunda Merkez Seçim Komisyonu, derneğin ülke çapında örgütlü olmamasını gerekçe göstererek seçimlere katılmasını yasakladı.

Stalin Derneği seçim öncesi destek topladı. Tabii ki yönetimdeki Gürcistan Komünist Partisi (GKP) bu partinin ne parlamentoya girmesini ne de dışında güçlenmesini istemiyordu. Dolayısıyla GKP, Stalin Derneği'nin gücü iyice ortaya çıkınca seçimlerden bir gün önce seçimlere katılmasını engelledi.

GKP'nin yıllar içinde, Gürcistan'da Stalin'in sevilmesini ve saygı duyulmasını engelleyemeyeceğini öğrenmesi gerekirdi. Gürcistan, Stalin heykellerini yıktırmayan, sokaklara, meydanlara verilen isimleri kaldırmayan tek cumhuriyettir. Stalin'in ne hataları olursa olsun, Gürcistan halkı onun bir komünist olduğunu unutmuyor. Dolayısıyla Stalin Derneği'ne karşı kampanya yürütenler bile Stalin'i tamamen reddedemediler. Sonuçta GKP'nin seçimlerde yaptığı oyun, yalnızca Stalin Derneği'nin parlamentoya girmesini engelledi. Ama partinin parlamento dışındaki gücü daha da güçlendi.

GKP Stalin'i silmeye çalışırken kendisi silindi ve bütün çabalarına rağmen seçimlerde umduğunu bulamadı. Seçimlerde altı ulusçu partinin oluşturduğu Yuvarlak Masa Koalisyonu oyların yüzde 54'ünü alarak parlamentodaki sandalyelerin çoğunu aldı. GKP oyların ancak yüzde 29'unu alabildi. 68 sandalye için yapılacak ikinci tur seçimlerde iki gurup arasındaki farkın daha da açılması bekleniyor.

GKP Stalin'i savunan bir derneğin seçimlere katılmasını engellerken, kendisi dahil tüm partiler biçim ve zamanlama dışında Gürcistan'ın Sovyetler'den kopmasını savundular.

Seçimler sırasında, GKP'nin tavrı milliyetçi partilere yetmedi. Ulusal Demokratik Parti (UDP) gibi bazı milliyetçi partiler GKP denetiminde yapılan seçimlerin geçerliliğini reddettiler. Yuvarlak Masa Koalisyonu başkanı Zviad Gamsahurdia'nın itirafçı olduğunu ve halen KGB ile işbirliği yaptığını ileri sürerek, seçimlere katılmadılar. Alternatif Gürcistan Kongresi'ne katıldılar.

Seçimler, GKP'nin yığın desteğinin ne kadar az olduğunu ortaya çıkarırken, anti-Sovyetizmin de ne kadar güçlü ve yaygın olduğunu sergiledi. Bu seçimlerle SBKP'nin "ulusal sorunu çözdük" savları, buz üzerine yazılmış bir yazı gibi, hava ısınınca eriyip gitti. Ulusal sorun bütün çeşitliliği ile ortaya çıktı. Şimdi kavga bu guruplar arasında gidecek.

Ahmet Fırat

Avrupa Topluluğu ülkeleri devlet ve hükümet başkanları ekim sonunda Roma'da toplandı

Avrupa birliği güncelleşiyor

Aralık ayında yapılacak toplantıda ne kararlar alınacağını bilmiyoruz ama Avrupa birliği yönünde adım atılacağı görülmektedir. Aralık ayında yapılacak toplantıda AT'ye yeni üyeliklerin de gündeme gelmesi beklenmektedir. AT'deki yeni gelişmelerin, yeni yaklaşımları da beraberinde getirmesi kaçınılmazdır.

Ekim ayı sonunda, Avrupa Topluluğu (AT) ülkeleri devlet ve hükümet başkanlarının Roma'da yaptıkları toplantıda, AT ülkelerinin ekonomik birliğini hızlandıracak önemli kararlar alındı. İngiltere dışındaki 11 ülke alınan kararları onayladı. Bu toplantıda alınan kararlar aralık ayında yapılacak hükümetler arası konferansta daha geniş olarak ele alınacak. AT içindeki bu gelişmeler kaçınılmaz olarak topluluğa katılmak isteyen ülkeleri de yakından ilgilendiriyor.

AT içindeki ekonomik birliğin üç aşamada gerçekleşmesi bekleniyor. Temmuz ayında başlayan birinci aşamada, tüm üyelerin ERM diye bilinen "döviz kur sistemi"ne katılması gerekiyor. 1 Ocak 1994'te merkez bankası gibi çalışacak Avrupa bankasının kurulması ile ikinci aşama başlayacak. Üç yıl içinde de ortak tek para sistemine geçilerek üçüncü aşama başlayacak.

Bu plana karşı çıkan İngiltere başbakanı Thatcher özellikle tek para birimine geçilmesinin ve "pound"un kaldırılmasının ülkenin bağımsızlığını yok edeceğini ileri sürüyor. İkinci olarak, parlamentonun denetimi dışında merkezi bir Avrupa bankası olmasının, parlamentonun yasama üstünlüğünü ortadan kaldırdığını savunuyor. Thatcher'ın bu görüşlerine parlamentoda, basında ve Muhafazakar Parti içinden şiddetli tepki çıktı.

Parlamentoda, İşçi Partisi saylavı Tonny Benn, İngiltere'nin AT'ye girerken Thatcher'ın da üyesi olduğu hükümetin halka danışmadığını hatırlattı. "Şimdi bunu ileri sürmesi bir politik manevra değil mi" diye sorarak, gerekçelerinin samimi olmadığını vurguladı.

Basından gelen tepkiye de bir örnek verelim. *Financial Times*'da çıkan bir makale, parlamentonun genelinde bir "mühür"den ibaret olduğunu, "pound"un da itibarını zaten yitirdiğini söylüyor. Hatta daha da ileri giderek Thatcher'ın ülke bağımsızlığını savunurken "seçimli diktatörlükle, demokrasiyi" karıştırdığını vurguluyor.

Thatcher'a hükümeti içinden de tepki geldi. 1979 yılından beri önemli görevlerde bulunan başbakan yardımcısı Geofrey Howe kararı doğru bulmayarak hükümetten istifa etti.

Değişik yönlerden gelen bu tepkiler Thatcher'ın liderliğini sarstı. Parti içinde yeni bir lider arayışı başladı. Parti başkanlığına en güçlü aday Thatcher'la anlaşamayıp hükümetten istifa etmiş eski savunma bakanı Michael Haseltine olarak görülüyor.

AT'nin kurmak istediği Avrupa birliği yalnızca İngiltere'de tartışma konusu değil. AT'ye girmeye hazırlanan ülkelerde de tartışılmaktadır.

Bunların içinde ilk ele alacağımız gurup AT'ye en kolay kabul edilebilecek ve ekonomik olarak zayıflamakta olan Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA)'ne üye ülkelerin — İsveç, Norveç, Finlandiya, İzlanda, İsviçre, Avusturya — durumudur.

Avusturya, hali hazırda başvurusunu yapmış durumdadır. İsveç ise, Norveç ve Finlandiya'yı ortak başvuru yapmaya ikna etmeye çalışıyor. Norveç'te AT konusunda çıkan bir tartışma sonucu hükümet istifa etmek zorunda kaldı.

AT'ye girmek için bekleyen ikinci gurup ülkeler arasında kapitalistleşmekte olan Doğu Avrupa ülkeleri başta gelmektedir. Bunlar arasında Çekoslovakya, Macaristan ve Polonya'nın şansının yüksek olduğu söyleniyor. Tabii AT'nin bu ülkeleri tam üyeliğe kabul etmesi bir dizi koşula bağlı ve karmaşık yollardan geçeceğe benziyor. Tam üyelikleri döneminde bile işgücünün serbest dolaşımına izin verilemeyeceği kanısı yaygındır.

AT çerçevesinde oluşturulacak bir Avrupa birliği ve Avrupa'nın ABD ve Japonya'nın karşısında büyük bir güç olma perspektifi hiç bu kadar yakın olmamıştı. Bu yüzden İngiltere'nin dışındaki üye ülkeler süreçleri hızlandırma ve bir takvime bağlamak istiyorlar. Ama yeni üye almadan Avrupa birliğinin çerçevesini belirlemek de istiyorlar. Üye ülkeler İngiltere'yi ikna ederek ortak karar almak istiyorlar. İngiltere ikna olmazsa, önüne AT'den çıkma alternatini koyuyorlar. İngiltere'nin, tutumunu değiştirmek için aralık ayında yapılacak olan hükümetler arası konferansa kadar zamanı var.

Aralık ayında yapılacak toplantıda ne kararlar alınacağını bilmiyoruz ama Avrupa birliği yönünde adım atılacağı görülmektedir. Aralık ayında yapılacak toplantıda AT'ye yeni üyeliklerin de gündeme gelmesi beklenmektedir. AT'deki yeni gelişmelerin, yeni yaklaşımları da beraberinde getirmesi kaçınılmazdır.

Ahmet Fırat

Her işkolunda tek sendika bile yetmez. İşçilerin gereksinimi:

Dünya çapında sendikal birlik

Mercan Köklü

Geçenlerde Türk-İş'i ziyaret eden Federal Alman parlamento heyetiyle görüşen Şevket Yılmaz, sendikaların tek bir konfederasyon altında toplanmalarının işçi hareketine daha çok katkısı olup olmayacağına ilişkin bir soruyu yanıtlarken, şunları söylemiş:

"Biz her işkolunda tek sendika modelini benimsemiyoruz. Demokrasilerde çeşitli alternatifler olmalıdır. Türkiye'deki diğer işçi konfederasyonu Hak-İş'in yanısıra bir de bağımsız sendikalar var. Ancak bunlar üye sayısı bakımından bizimle kıyaslanamayacak kadar küçüktürler. O nedenle tek çatı altında toplansak da, toplanmasak da, yasa değişikliği önerilerimiz Türkiye'nin yüzde 21'ini temsil eden bir hükümet tarafından ciddiye alınmaz." (*Milliyet*, 3 Kasım 1990)

Bu sözlere şaşırmadık dersek, yanlış olur. Çünkü, Şevket Yılmaz'ın genel başkanı olduğu Türk-İş'in 1983 yılında kabul edilen Ana Tüzüğü'nün 3.Maddesinin d fıkrasında, "aynı işkolunda yalnız bir sendika üyeliğe kabul edilir" hükmü olduğu gibi, "Geçici Madde"de de, şu hüküm vardır:

"Aynı işkolunda kurulu Türk-İş'e üye olan sendikaların kendi aralarında yapacakları görüşmelerle birleşmesi veya birinin diğerine katılmaları esastır." (*Türk-İş Ana Tüzüğü*, 1984, s.11, s.58-59)

Yani, tüzüğün amir hükmüne göre, hem Türk-İş'in *her işkolunda tek sendikası* olacaktır, hem de, şu ya da bu nedenle aynı işkolunda birden fazla olan sendikalar birleşecektir.

Öte yandan, konu tüzük konusu da değildir. İşçilerin yalnızca bir işkolunda ya da ulusal ölçekte değil, tüm dünya çapında birlik olması, yüzyılların sınıf mücadelesinin, binbir acı pahasına işçi sınıfına *öğrettiği* bir doğrudur.

Kapitalizm altında işçilerin, kendi aralarındaki rekabeti en aza indirebilmelerinin, böylece sermayenin karşısında "tek bir yumruk, tek bir yürek" olabilmelerinin temel bir koşulu budur.

Öte yandan, her işkolunda tek sendikanın işçilere bir dayatma olarak getirilmesi de kuşkusuz yanlıştır. Sendikal birliğin gönüllü, demokratik temelde oluşmasının uzun erimde sayısız yararı vardır.

Bunları dikkate alınca, Şevket Yılmaz'ın sözlerine anlam vermek biraz güçleşiyor. Belki, DİSK'in yeniden açılması konusuna Türk-İş'in sekter, düşmanca bakmadığını duyurmak istemiş olabilir. (Böyle olunca, belki Türk-İş yönetiminin elinin "rahatlayacağını" da ummuş olabilir.) Belki de, Türk-İş'te birliğe yönelebilecek bağımsız sendikalara (örneğin Otomobil-İş'e, Çelik-İş'e, vb.) kapılarının açık olduğunu anlatmak istemiş olabilir. Her iki halde de, siyasal tutumu yanlış değildir. Ancak, "toplansak da toplanmasak da" diye getirdiği gerekçe yanlıştır.

Metal işçileri MESS karşısında iki buçuk parçaya bölünmemiş olsalardı, Türk Metal'i bugün ilerleten militan güç, MESS'i çoktan dize getirmiş olmaz mıydı? Öteki işkollarında, Laspetkim-İş, Özgıda-İş, Öziplik-İş gibi, Türk-İş dışındaki varlıkları nesnel bölücülük olan sendikalar Türk-İş içinde olsalardı, bu işkollarının işçileri sendikal yetki çekişmeleriyle zaman, enerji ve para yitirebilir miydi, işverenlere (AKSA'da olduğu gibi) bu gerekçeyle işten işçi çıkarma fırsatı yaratılabilir miydi? Dünyanın neresinde hangi güçlü hükümet, sıkılı yumruk gibi öne atılan işçi sınıfını ciddiye almamazlık edebilir ki?

Hayır, Şevket Yılmaz! "Her işkolunda tek sendika modelini benimsemiyoruz" sözü, yaşamın gerçeğini yansıtmadığı gibi, işçiler birlik olsa da hükümet bizi ciddiye almaz, demek de yanlış kaçıyor. Türk-İş'in tabanındaki milyonlarca işçinin militanlığı, kararlılığı, enerjisi, yalnızca ve yalnızca *işçi sınıfının çıkarları* için harekete geçirildiği zaman, değil hükümetin ciddiye alması, dünya değişir. Geçmişte değişti, yarın da değişecek! Ama işçiye, onun önünde yürüyecek, gözünü budaktan esirgemeyecek, "çocuğunun geleceği için vur" diyecek lider gerek! İşçiye yalnızca işkolunda değil, dünya çapında tek sendika gerek! Birlik gerek!

Bundan üç yıl kadar önce Türkiye Maden-İş sendikasının eski genel başkanı Mustafa Orhan'ın söylediği şu sözlere yürekten katılıyoruz:

"İşçiler tek başlarına işveren, yani sermaye karşısında her zaman güçsüzdürler. Bu nedenle, tarihe baktığımız zaman görüyoruz ki, birleşmek her zaman işçilerin yararına olmuştur. İşçilerin birleşmekten başka çareleri yoktur. Birlik işyeri, işkolu, ülke ve giderek uluslararası boyutlarda sağlanmak zorundadır. Nasıl ki sermayenin milliyeti yoksa, sınır tanımıyorsa, işçiler de buna karşı hak ve çıkarlarını koruyabilmek için uluslararası dayanışmayı gerçekleştirebilmelidir. Kuşkusuz amaçladığımız birlik, ne Hitler Almanya'sındaki, ne Musolini İtalya'sındaki gibi zoraki bir birlik değildir. Gönüllü, ilkeli, demokratik esaslara dayalı bir birliği savunuyoruz... Türk-İş'te demokratik sendikal birliği sağlamanın koşulları vardır.

"Yeni bir konfederasyon kurmak işçilerin gücünü bölmek, parçalamak ve zayıflatmaktan başka bir sonuç yaratmayacaktır." (Aktaran *İşçinin Sesi*, Sayı 333, 15 Temmuz 1987)

Her işkolunda tek sendika, militan-yığınsal eylem! İşçi sınıfının çıkarları, Türk-İş liderlerinden bunu bekliyor.

"Gözlerimle gördüm. Tepe Mobilya'nın aç işçileri, üniversitelerin ürkek, korkak, yağcı, sinik ve uysal hocalarına pek benzemiyorlar." (*Hürriyet*'ten Emin Çölaşan)

Daha hiçbir şey g"rm diniz!

Türkiye, tarihinin ender gördüğü çalkantılı bir döneme hızla yaklaşıyor. Emperyalistleşememenin toplumsal sonuçları, Körfez krizinin etkileriyle birlikte, sınıf mücadelesinin *bütün* alanlarında sorunları çetrefilleştiriyor ve yakıcılaştırıyor.

Toplumda şiddetli bir öfke birikmiştir. Öyle ki, bir gurup Fenerbahçe taraftarlarının, kötü oynayan futbolcuları sopayla "cezalandırma" girişimi bile, bu tutumun başka alanlarda yaygınlaşmasının yaratabileceği sonuçları düşünen, Altan Öymen gibi liberal başyazarların uykusunu kaçırmaktadır. (*Milliyet*, 5 Kasım 1990)

Toplumsal öfke, hiç de burjuvazinin yabana atabileceği türden değildir. Yüzbinlerce işçinin sözleşmeleri uyuşmazlığa takılmıştır. Yıl sonuna gelirken 300 bin dolayında işçinin, gelecek yılın başlarında da, Türkiye tarihinde ilk kez *1 milyon* işçinin greve çıkması söz konusudur.

MESS sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesiyle birlikte, işçi sınıfının neler yapabileceği, Türk Metal'deki gelişmelerden belli olmaktadır. Metal işçisinin öfkesini ve kavga kararlılığını gören Türk Metal yöneticileri, bir yandan işverenlere yalvarıyor, "düşük ücreti kabul edersek, işçilerin sokağa dökülmesine mani olamayız" diye ağlaşıyorlar. Bir yandan da, mücadelede aktif yer almak isteyen tabanın basıncı karşısında, görülmemiş bir uygulamayı başlatıyor, "genişletilmiş temsilciler toplantıları" düzenlemek zorunda kalıyorlar.

Bu arada, binlerce Türk Metal üyesi, grev ödeneği istemediklerini, çünkü kendileri için *önemli olanın* sözleşmenin en iyi biçimde bitirilmesi olduğunu yazılı olarak yönetime duyurdular. Bu, Türk Metal yönetiminin sözleşmeyi gizlice satmasının önünü tıkadı.

Aynı şekilde, Türk-İş başkanlar kurulunun toplanarak, "üretimden doğan gücün kullanılacağı genel bir eylem" kararı alması, 832 şube başkanıyla ortak toplantı yapmaya gerek duyması, işçi sınıfının öfkesinin nasıl yüksek olduğunu yansıttı. Ancak, Türk-İş yöneticisi Mustafa Başoğlu'nun, "aşağıdan gelen tepkilerin sendikaları bile aşabileceğini", "bu büyük tehlikeyi, bütün gayretlerine rağmen, hükümete de, işverenlere de anlatamadıklarını" söylemesi, Türk-İş'in tepesindeki kliğin acz içinde çırpındığını anlattı.

Endüstri işçilerindeki kaynaşma, "memur" işçilerin temmuzda parlayan kavgasının da yeniden yükselmesine yardımcı oldu. Sokaklar, 1991 için verilen yüzde 15 zammı protesto eden "memurlar"la doldu, işbaşı yapmama, sıradan bir eylem oldu. "Kapıcı" denilen apartman hizmet işçileri istemlerini yükselttiler. Dudullu'da halkın trafik kazalarını protesto gösterileri, artık ufak çaplı birer ayaklanmadır. En son 1500 kişiyle çatışan jandarmalar ateş açarak canlarını kurtardılar. Bakırköy'de yol isteyen halk, "savaş değil yol istiyoruz" diye yürüdü.

Öğrenci gençliğin 6 Kasım'da yaptığı "YÖK'ü ve savaşı protesto" boykotu, üniversite kentlerinde büyük yankı uyandırdı. Öğretim üyeleri de boykota katıldılar. Gösteriler şiddetlenerek sürüyor. Çok sayıda cezaevinde ve dışarıda yüzlerce insan açlık grevi yapıyor.

Bu gelişmeler burjuvaziyi çeşitli açılardan etkiliyor.

İşverenler, bir yandan "sınıf sendikacılığı son bulmuştur" yaveleri, "milli mutabakat" çağrıları ve yüksek ücretler istenirse işçi çıkarmaya gidecekleri tehditleriyle sendikacıları iknaya çabalıyorlar. Ama öte yandan, "ne kadar büyük ve güçlü olurlarsa olsunlar sendikaların korkmuyoruz" diyerek, gerçekte ne denli *derin bir korku* içinde olduklarını açığa vuruyorlar.

Hükümet, önce hiç "pabuç bırakmaz"(!) görünürken, şimdi kamuda yüzde 106 ücret zammına evet dediğini duyuruyor. İşçiler bunu da kabullenmiyorlar ve "olması gereken, geçime yetecek ücretin esas alınmasını" (ki bu, DİE rakamlarına göre, 1 milyon 800 bin dolayında bir para tutuyormuş), bunun üstüne enflasyon artı refah payının eklenmesini istiyorlar.

İşçi sınıfından yükselen buhar, sınıf mücadelesini kızıştırırken, burjuvazi-içi çatışmaları da, her düzeyde akıl almaz ölçüde azdırıyor. Örnek çoktur: 29 Ekim kutlamaları, irticaya-sıkmabaşa tutum, savaşa tutum, kadının yeri, idam cezasının uygulanıp uygulanmayacağı, Said-i Nursi'ye mevlid, din öğretimi-din eğitimi tartışması, partilere hazine yardımı konusu, devlet aygıtına atamalar, cumhurbaşkanının uygulamaları, Kürtçe konusu, genel sağlık sigortası projesi, "memur" işçilerin sendikalaşma hakkı, cezaevi genelgesi, işçi ücretleri, grevler vb... Bütün bu konularda burjuvazi kendi içinde kanlı bıçaklı olmuştur.

Hele burjuva muhalefet kapana sıkışmış gibidir. Demirel "ülkenin freninin patladığını" görüyor, bu durumda "muhalefetin sesini halkına *ulaştıramamanın* sıkıntısı içinde olması"ndan duyduğu endişeyi gizlemiyor. (*Tercüman*, 31 Ekim 1990)

Gerçekten, yığınsal halk muhalefeti, çoktan burjuva muhalefeti aşmıştır. Karıncaezmez İnönü'nün, ara seçimler zamanında yapılmayarak anayasa suçu(!) işlenirse "ayaklanacakları"(!) biçiminde militan demagoji yapma gereksinimini duyması bundandır. Kahramanmaraş'ın Ecevit'inin, MC'nin Demirel'inin, daha ellerindeki kan kurumamışken, "pir ü pak" havalar atarak, 1975'lerden bu yana dökülen bütün kanın sorumluluğunu cuntacı Evren'in üstüne yıkmaya çabalaması da aynı nedenden, halka şirin görünme gereksinimindendir.

Gerici-dinci faaliyetlerin, cinayetlerin büyük tepki toplaması, burjuva partileri yatay olarak kesen bir ayrım çizgisi durumuna gelmesi, ordu ve MİT'te bu konuda huzursuzluk olduğunun "duyulması", ANAP içinde bile laik-mürteci çelişkisini azdırdı. Diyanet işleri başkanı, fazla cami kurulmaması konusunda uyarı yapmak zorunda kaldı. Bazı üniversiteler, siyasi bir tutum olduğu gerekçesiyle sıkmabaşı yasakladılar.

İstanbul'un yeni polis şefinin, "çevik kuvveti Rambo görüntüsünden kurtarıp daha sevimli kılmak üzere", kıyafetleri değiştirtmesi de, yığınların öfkesinden duyulan korkunun zorladığı bir makyajdır. Ne var ki, yeni makyajla polis, ordu birliğine biraz daha benzedi. Ordu ile polis arasında özde fark olmadığını halkın bilincinde tazelemiş oldu.

Son olarak bir haber daha. İnsan Hakları Derneği'nin merkez genel kurulunda yapılan bir Kürtçe konuşma, elçilik kokteyllerinde bol keseden insan hakları savunusu yapan küçük burjuva "hümanist"lerinin(!) yüreklerinin çapını sergileyiverdi. Divan, Kürtçe konuşulması üzerine insan haklarının görüşülmesini tatil etti, oturuma ara verdi. Konuşmacı ise salonun çıkışında tutuklandı. Bu olayda, ele aldığımız tüm öteki gelişmeler gibi, işçi sınıfının cesur, atak, kararlı eyleminin olmadığı yerde tutarlı insan hakları savunusunun, tutarlı demokrasi mücadelesinin olamayacağını bir kez daha kanıtladı.

Çünkü, burjuvazinin halkın başına sardığı Gordiyon düğümünü, *yalnızca* işçi sınıfı olumlusundan çözebilir. Bunu da, illegal ve özgür partisiyle kucaklaşarak, TKP sancağını eylemlerin göbeğinde dalgalandırarak, devrimci kılıcını kullanarak yapabilir. Demek ki, günün görevlerini yerine getirebilmek için, enerjimizi bin misli artırmamız, daha yoğun çalışmamız gerekiyor.

Salih Can